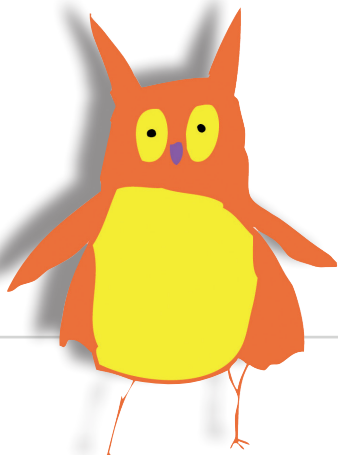

КІНО

ЧІЛДРЕН
КІНО ФЕСТ

стор. 5

МУЗИКА

ФІЛОСОФІЯ
МИСТЕЦТВА

стор. 12

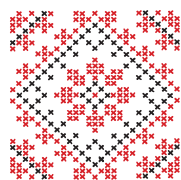
УКРАЇНА
І СВІТ

ВІД ДНІПРА
ДО ДУНАЮ

стор. 10-11

cultua.media

КУЛЬТУРА І ЖИТТЯ

№17 | 28 квітня 2017

загальнодержавна українська газета

ISSN 2519-4429

RUSSIAN WOODPECKER

стор. 9

П'ЯТЬ МІСЯЦІВ БОРОТЬБИ

21 квітня в Міністерстві культури України відбулося засідання примирної комісії в рамках колективного трудового спору між працівниками ДП «Національне газетно-журнальне видавництво» та Міністерством культури України.

РЕЗУЛЬТАТИ ПЕРЕМОВИН:

1. Порушення щодо виплати заробітної плати працівникам підприємства у 2016 році, що були допущені Міністерством культури України, ми плануємо вирішити у судовому порядку, за підтримки Незалежної медіа-профспілки України.
2. Ми домоглися підвищення фонду оплати праці з 1 січня 2017 року. Нам затвердили штатний розпис з усіма нашими вимогами.
3. Домігшись підвищення фонду оплати праці та не дозволивши скоротити працівників видавництва, як цього вимагали чиновники Мінкульту, – ми зберегли всі друковані видання.
4. Під час перемовин було досягнуто домовленість щодо вирішення ще одного ключового питання для підприємства: спільними зусиллями повинні знайти повноцінне фінансове забезпечення редакції газети «Кримська світлиця», зокрема, закріплення окремої статті витрат у бюджеті України.

Рівно п'ять місяців боротьби... Отримавши чіткі результати і, що найважливіше, захистивши свої права, сподіваємося надалі разом із Міністерством культури України напрацювати механізми щодо забезпечення фонду оплати праці. Тож основна робота ще попереду, боротьба триває.

Адміністрація НГЖВ

НАШ ІНДЕКС 60969

ПЕРЕДПЛАТНА ЦІНА НА 2017 РІК: 3 МІСЯЦІ – 59,81 ГРН; 6 МІСЯЦІВ – 138,54 ГРН

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ПІДПИСАВ ЗАКОНИ

їні» дозволить створити сприятливі умови для розвитку українського кіно та промоції українського продукту в світі, значно розширить об'єми кіновиробництва, в тому числі й вітчизняних телесеріалів, а також дозволить залучити в Україну нові інвестиції.

Цим законом обмежується демонстрація кінопродукції з країни-окупанта, а також фільми та

20 квітня Президент України Петро Порошенко підписав закони «Про державну підтримку кінематографії в Україні» та «Про Український культурний фонд».

Глава держави висловив переконання, що ухвалення і вступ у дію цих законів сприятиме розвитку та піднесенню вітчизняного кіновиробництва та національно-культурному розвитку держави загалом. Про це Президент України наголосив під час зустрічі з представниками української культури, кіно- і телеіндустрії, за участю відповідальних за цей напрям роботи державних осіб.

Закон України «Про державну підтримку кінематографії в Укра-

серіали, які прославляють країно-окупанта, що стане важливим кроком в інформаційній війні з ворогом. Одночасно закон дозволить українським митцям та представникам кіноіндустрії створювати якісний український продукт.

Діяльність Українського культурного фонду, яка регламентуватиметься Законом України «Про Український культурний фонд», стимулюватиме розробку та впровадження сучасних культурних і мистецьких проектів, а також сприятиме виробленню конкурентоспроможного на світовому ринку вітчизняного культурного продукту і стане стартовим майданчиком для підтримки мистецьких дебютів.

РЕПЕТИЦІЯ ДЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

До Національного цирку України запросили вихованців Київської загальноосвітньої санаторної школи-інтернату I–II ступенів № 21. Спеціально для юних відвідувачів артисти цирку провели відкриту репетицію, розповіли про специфіку роботи на сцені та особливості підготовки і виконання номерів із тваринами.

Після перегляду репетиційних номерів юні глядачі мали можливість ближче познайомитися з тваринами та поспілкуватися з артистами цирку.

«Ми бачимо, що малечі у нас дуже цікаво, тому хочемо зробити подібні відвідування регулярними. Таким дітям особливо хочеться допомогти – розвеселити їх, підтримати, розповісти щось цікаве. Вони жваво і з задоволенням спілкуються з артистами під час репетицій та спектаклів», – поділилася враженнями артистка Національного цирку Марина Новосолова.

Вона також повідомила про заплановані керівництвом та ко-

лективом цирку заходи для дітей з особливими потребами і благодійні ініціативи, зокрема, про щомісячне безкоштовне відвідування цирку певними категоріями населення.

Валентина Гедзь, вихователька санаторної школи-інтернату, яка супроводжувала дітлахів на захід, розповіла, що учні із задоволенням відвідують такі акції та часто стають безпосередніми учасниками мистецьких і творчих подій.

«Наших діток подекуди запрошують на різні заходи, і ми радо беремо в них участь. Ось нещодавно, під час Фестивалю добра, наші вихованці взяли участь у встановленні рекорду – допомогли змайструвати найбільшу шпаківню, – каже Валентина Гедзь. – Дітям дуже подобається відвідувати подібні вистави, адже наша школа-інтернат віддалена в розташванні від закладів культури. Їм цікаво дізнаватися про щось нове, спілкуватися з новими людьми».

20 квітня – під час брифінгу в Мінкультури – презентували концепцію Національного мистецького фестивалю «Кропивницький 2017», який триватиме з 30 серпня до 3 вересня в місті, що символізує історію українського театру та витоки національних сценічних традицій.

Концепцію представили ініціатори заснування заходу – міністр культури України Євген Нищук і народний депутат України Олександр Горбунов, а також головний режисер цього мистецького форуму – Сергій Компанієць.

«КРОПИВНИЦЬКИЙ 2017»

Євген Нищук, анонсуєши широкомасштабний мистецький фестиваль «Кропивницький 2017», висловив сподівання, що найближчим часом цей мистецький захід набуде міжнародного статусу, а через створення спільного мистецького простору – стане продуктивним майданчиком для різних напрямків мистецтва.

«Дуже важливо, щоб у цей нелегкий час саме мистецькі події могли надавати людям надію, повагу одне до одного, створювали позитивний настрій та можливість відкривати себе, свою культуру, історію та самотність того чи іншого міста нашої країни. Мистецтво покликане консолідувати суспільство, – зазначив Євген Нищук. – Ми дуже раді, що саме в Кропивницькому, місті, яке історично тісно було пов'язане з одним із фундаторів українського театру, ми маємо можливість провести цей мистецький фестиваль».

Символічно, що одним із важливих акцентів дійства стає театральна складова. Сучасний театр є надзвичайно багатограним – включає в себе і багату хореографію, і музику, і сценографію, й образотворче мистецтво. Всі ці прозай ми би хотіли відкрити і самому Кропивницькому, власне, надати нового забарвлення – яскравих мистецьких подій із різних куточків нашої країни».

Міністр культури розповів про підготовчу роботу з організації та проведення фестивалю. Так, за результатами поїздки до Кропивницького, була створена робоча група за участю провідних митців, спілки театральних діячів України, провідних критиків та режисерів, якими наразі опрацьовуються сама програма мистецької події та концепція фестивалю.

Євген Нищук також наголосив, що робоча група врахувала практично всі побажання та ініціативи, які були висловлені

творчою елітою Кропивницького і Кіровоградського краю, та коротко інформував про цікаві напрямки роботи фестивалю.

«Це так зване Кропивницьке повернення, коли ми врахуємо ті славетні імена, які місто подарувало світові, та подаємо в сучасному осмисленні фундаторів професійного театрального мистецтва, які народжені там. Це і вічна класика зі спеціальною програмою, і дитяча програма – open air kids, і спеціальний день хедлайнерів, учасниками якого стануть авторитетні гості та відомі митці. Окремий день фестивалю – діалог з Європою, це можуть бути і семінари, і зустрічі з провідними театральними митцями та зустрічі з творчою спільнотою», – розповів міністр культури.

Один з ініціаторів проведення фестивалю – народний депутат України Олександр Горбунов, уродженець Кропивницького, – відзначив важливість для міста проведення подібної масштабної мистецької події.

«Місто довго не мало свого істинного обличчя, свого кредиту, я думаю, що саме такий різнопрофільний фестиваль зможе надати Кропивницькому мистецьке обличчя. Ми маємо сподівання, що фестиваль активізує роботу з поліпшення інфраструктури. Робота в цьому напрямку вже ведеться і, думаю, що нам не соромно буде зустрічати гостей з усіх куточків України, – сказав Олександр Горбунов. – Кропивницький отримав шанс стати мистецькою столицею України. Мені, як уродженцю цього міста, хотілось би щоб місто стало туристичною і мистецькою «меккою» для України, щоб воно розвивалось, і думаю, що у нас все вийде».

Головний режисер заходу Сергій Компанієць розповів про творчу складову концепції Національного мистецького фестивалю «Кропивницький 2017».

«Опрацьовуючи концепцію фестивалю, ми відштовхувались від слогану «Особливе і різноманітне», ми прагнули зробити фестиваль дуже різноплановим у напрямках, тематиці, жанрах, об'єднати все в один творчий майданчик. І саме місто практично стане цим майданчиком», – зауважив Сергій Компанієць.

За словами режисера, в концепції фестивалю, окрім театру, буде представлено хореографію, кіно, запрошено художників та літераторів: «Абсолютно різні види мистецтв будуть представлені на фестивалі. Учасниками стануть багато регіональних театрів із найкращими постановками. Також буде багато музики: від симфонічного оркестру до молодих виконавців «Червоної руті», нову постановку представить Раду Поклітану, відбудеться низка заходів, пов'язаних із відомими містянами та ще багато цікавого».

Однією з центральних подій фестивалю стане презентація Національної премії в галузі театального мистецтва. Про це розповів міністр культури Євген Нищук: «Театральна спільнота вже давно говорить про необхідність такої відзнаки за досягнення в театральному мистецтві. Так, сьогодні є театральна премія – «Київська пектораль», яка має свою історію, але вона відзначає найкращі досягнення театральної галузі саме у столиці».

Натомість зараз, коли ми маємо дуже потужну творчу тенденцію розвитку театральних досягнень саме у регіонах, які демонструють чудові роботи, чудових акторів, режисерів, сценографів, дуже важливо дати їм можливість отримати таке публічне заохочення та визнання. Власне, на фестивалі у Кропивницькому і відбудеться презентація загальнонаціональної премії, це буде дуже великою подією».

АКЦІЯ «ВІСЛА»

Це один із масштабних злочинів комуністичного тоталітарного режиму.

Про це 20 квітня зазначив голова Українського інституту національної пам'яті Володимир В'ятрович – під час круглого столу «Акція «Вісла» – злочин польського комуністичного режиму».

У заході також взяв участь заступник голови Інституту Володимир Тиліщак; народні депутати України Микола Княжицький, Оксана Юринець, Ганна Гопко; директор Інституту української археографії та джерелознавства імені М. Грушевського НАНУ Георгій Папакін; директор ГДА СБУ Андрій Когут; директор Науково-дослідного

інституту українознавства МОН Богдан Галайко; голова Світової федерації українських лемківських об'єднань Софія Федина; дослідники Володимир Сергійчук, Володимир Василенко, Ігор Ільющин, Сергій Рябенко, Володимир Наконечний; журналісти, громадські діячі Олександр Зінченко, Роман Кабачій.

«Депортація українців із метою їх цілковитої національної асиміляції співмірна з аналогічними діями радянського керівництва щодо народів Криму, Кавказу та Балтії під час та після Другої світової. Цей злочин досить добре задокументований та достатньо досліджений в історіографії. Втім, він досі не отримав правової оцінки», – зазначив Володимир В'ятрович.

Історик додав: «Певен, що в такій оцінці зацікавлені як українці, так і поляки, які нині намагаються подолати спадщину комуністичного тоталітаризму. Спроби виправдати акцію «Вісла», які останнім часом озвучуються деякими політичними середовищами в Польщі, є не лише аморальними, але й небезпечними, бо можуть стати прецедентом для переоцінки інших злочинів комунізму. В цьому зацікавлене нинішнє керівництво Росії. Адже

ва: «За результатами аналізу подій, пов'язаних із організацією та перебігом операції «Вісла», вона може бути кваліфікована як злочин проти людяності, війсьничий злочин, а також етнічна чистка».

Учасники круглого столу обговорили проект звернення до Верховної Ради України та Сейму Республіки Польща.

«Ми, учасники круглого столу, закликаємо Верховну Раду України та Сейм Республіки Польща засудити акцію «Вісла» як злочин, вчинений польським комуністичним режимом проти власних громадян – українців за національність. Україна та Польща, країни, які зазнали великих втрат від комуністичного режиму, нині активно проводять політику подолання тоталітарної спадщини. Її елементом є надання правової оцінки злочинам, вчиненим цим режимом. Така оцінка є гарантією неповторення схожих дій у майбутньому. Обидві держави мають спільно докласти максимум зусиль, аби досягти міжнародного засудження комуністичного режиму як злочинного. Правова оцінка акції «Вісла» парламентами обох країн – важливий крок до антикомуністичного «Нюрнберга», – йдеться у зверненні.

НОВА РЕДАКЦІЯ ЗАКОНОПРОЕКТУ ПРО СВЯТА

Завершилося громадське обговорення проекту Закону України «Про державні та інші свята, пам'ятні дати і скорботні дні», ініційованого Українським інститутом національної пам'яті.

УІНП пропонує впорядкувати календар державних свят і пам'ятних днів, відповідні пропозиції будуть подані на розгляд Парламенту згідно з процедурою.

Як відомо, чинний календар містить як і українські свята, так і залишки радянської пропагандистської традиції. Це утримує Україну в минулому і використовується в гібридній війні проти нашої держави.

Протягом місяця надійшло 672 звернення від громадян України, громадських об'єднань, партійних та профспілкових організацій, державних установ. За результатами обговорення, враховуючи висловлені пропозиції, ухвалено рішення підготувати нову редакцію цього проекту закону. Документ доповнено новою категорією – «Міжнародні дні», куди включені, серед інших, 8 березня – День боротьби за права жінок (день буде святковим, але не вихідним) та 1 травня – День праці (буде вихідним).

Оскільки українці не підтримали намір запровадити Шевченківський день (9 березня) і День сім'ї (друга п'ятниця вересня) – як святкові вихідні, то цю пропозицію знято з календаря.

Інститут дослухався до побажань громадянськості та включив до проекту традиційне свято – День Святої Трійці. Другий день

після Великодня та Трійці (понеділок) залишається вихідним.

Також вноситься як традиційне свято – Різдво Христове за григоріанським календарем, що відзначається 25 грудня (не є вихідним днем). Неробочий святковий день пропонується не переносити на понеділок, якщо він припадає на вихідний (окрім Різдва за юліанським календарем, 7 січня).

День Державного прапора України відзначатиметься 4 вересня (саме цього дня підняли синьо-жовтий прапор над будівлею Верховної Ради України у 1991 році).

Законопроектом упорядковано скорботні дні й запропоновано День пам'яті жертв політичних репресій перенести з третьої неділі травня на першу неділю листопада – на вшанування жертв розстрілу 3 листопада 1937 року в урочищі Сандармох. Тоді за вирокми позасудових органів загинули понад 100 діячів української культури, науки, військових, священнослужителів – в'язнів Соловецького табору особливого призначення.

Зазначені пропозиції були обговорені у фаховому експертному середовищі, зокрема, за участю експертів Реанімаційного пакету реформ та інших громадських організацій.

Інститут підготував нову редакцію проекту Закону України та відповідний пакет документів на подання для погодження міністром культури України, згідно з Регламентом Кабінету Міністрів України.

Матеріали надані Українським інститутом національної пам'яті

УНІКАЛЬНІ МЕЧІ ПЕРЕДАНО НА РЕНТГЕНОГРАФІЮ

Скандинавський «Меч вікінга», вилучений у чорних археологів на кордоні з Естонією, та скіфський меч, знайдений нещодавно під Слов'янськом, – передані на рентгенографію до Інституту електрозварювання імені Євгена Патона, з метою здійснення радіоскопічного та радіографічного зображення знахідки. Система дозволяє проводити обстеження найрізноманітніших конструкцій – від предметів старовини до сучасного технічного обладнання.

Володимир Бак'янський, інженер-технолог Інституту, який проводить рентгенографію, пояснює фахові особливості процесу дослідження: «Після налаштування режиму обстеження починається

так звана «проявка», яка дозволить побачити результат «у мокром вигляді». У випадку, якщо режим обрано помилково, – процедура починається спочатку. Дуже складно одразу визначити правильний режим, адже вік знахідок та їхній стан не дає можливості відразу точно визначити вид сталі».

Відомий художник-реставратор, завідувач науково-дослідного відділу реставрації творів Національного науково-дослідного реставраційного центру України Віктор Голуб зазначив, що результати рентгенографії дозволять правильно класифікувати унікальні знахідки.

Прес-служба Мінкультури

Почути від когось про те, що він атеїст, у Великодні дні ще кілька років тому було поганим тоном. Усі, хто не вірить у Бога, були в такому ж приблизно стані, як і ЛГБТ-спільноти – вони намагалися ховати власні світоглядні міркування від свого оточення.

Любов ЯКИМЧУК

Наразі атеїсти ще не організують маршів проти тиску на їхні нерелігійні почуття (якщо є релігійні почуття, то ж можуть бути і релігійні зі знаком мінус, правда ж? бо якось же не назвеш ці почуття «еволюційними», якщо ці люди довіряють науковим фактам), можливо, і не будуть вести відкритих публічних компаній на захист своїх прав, але цікаво, що зараз з'явилися принаймні їхні поодинокі голоси. Нехай і одним рядком у соцмережах, але вони вже говорять.

У нашій країні релігійність увійшла в моду в 1990-их роках і досі залишається трендом. Після закриття проекту під назвою «комунізм» в Україні побільшало агностиків, або ж із прихованих вони стали відкритими. Також Радянський Союз дискредитував термін «атеїст» (а колись так себе називав Іван Франко), у нас він досі асоціюється з терміном «комуніст». Водночас різноманітні катастрофи, політичні та економічні кризи лише підживлюють релігію. Якщо в одній сусідній країні для підняття консолідації влаштовують теракти, то в нас є інші причини вважати релігію важливою для українського суспільства.

Революція Гідності, під час якої гинули люди, а тепер війна з Росією на Сході України, яка регулярно приносить жертви, – усе це призводило до того, що люди, які опинилися в безнадійному стані, коли допомогти дуже часто може лише щасливий випадок (чудо!), просили за них або за когось молитися. Просили рідних, знайомих, дуже часто просили навіть френдів або підписників у соціальних мережах. Спершу молилися в соцмережах під час розстрілів на Майдані, згодом під час воєнного загострення у Дебальцевому, Авдіївці, в Донецькому аеропорту. Потім стали молитися за будь-кого і будь-коли. Зараз у Фейсбуку просять молитися у будь-який скрутний момент. Такі в нас часи, що релігія в тренді.

Багато моїх знайомих, про яких я знала цілком як про світських людей, несподівано написали, як ходили до церкви на Великдень. Чи вони агностики та ходять до храму лише на Різдво та Великдень, а чи регулярно сповідуються, причащаються та виконують інші релігійні ритуали – я не знаю, та й не так це важливо. Річ в іншому. Я в такому віці, що мої знайомі одружуються та заводять дітей, тому через певний суспіль-

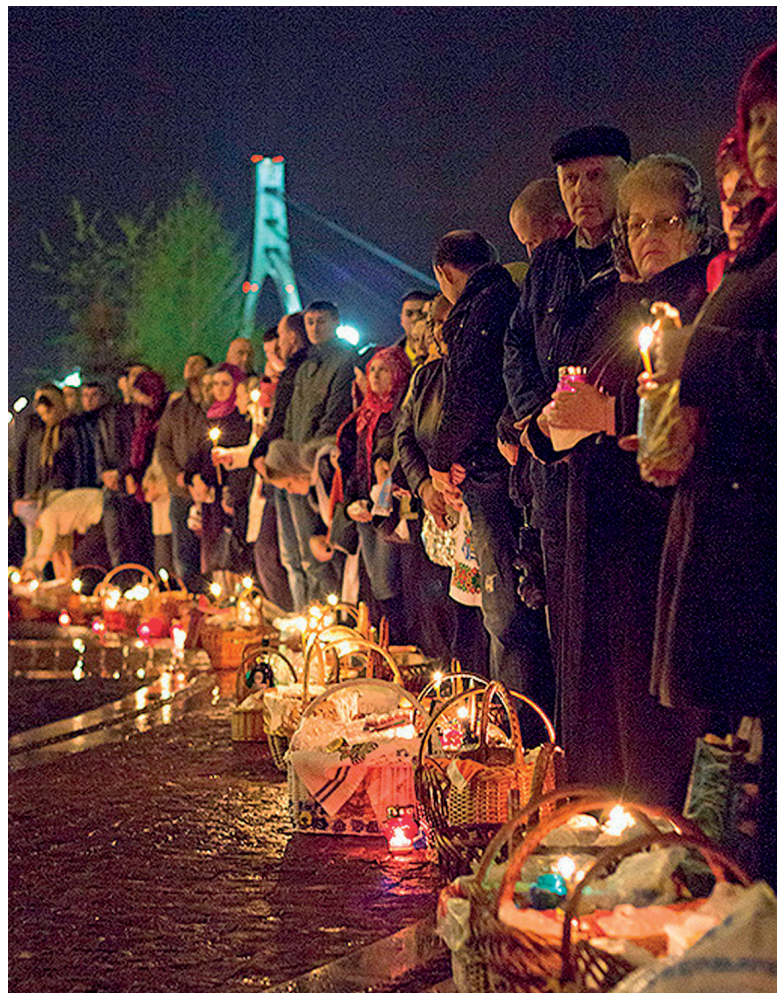
ТИСК І ВІДТИСКАННЯ

ний тиск дуже часто релігійні обряди стають органічною частиною їхнього життя.

Спершу тебе питають сусіди або далекі родичі (часом і близькі) – нібито ненароком, нібито бажаючи добра, намагаючись зробити так, щоб ти задумалась: «Скільки тобі років, що ти ще не одружена?» Коли одружишся, питання не закінчуються, і вже ті ж люди цікавляться, коли в тебе вже будуть діти. А після цього вони питають, чи спекла ти паски для діточок та чоловіка, чи ходила їх святити до церкви. Питання нібито звичайні, побутові, але водночас вони є неочевидними елементами суспільного тиску, вони виникають з уявлень людей у спільноті про те, як має відбуватися онтогенез людини їхнього кола. Як має минати життя, що завершується смертю. Бо так у нас «заведено», бо все складається з ритуалів. І оце «заведено» є маніпуляцією кожного суспільства. Але чи хочемо ми цієї готової до нашого народження програми і цієї маніпуляції?

Кожне суспільство має свої закони, і щоб бути успішним у цьому суспільстві, ти маєш відповідати його вимогам, незалежно від того, на якому континенті живеш і в якій країні. Дуже часто, якщо ти публічна особа, чи ти Президент Сполучених Штатів, чи Президент України, ти маєш задокументувати або означити словом свої стосунки з Богом.

Звісно, спроби тиску у виконанні президентів – більш впливові (більший тиск), а у виконанні письменників менше впливають на широкий загал, бо мають менше «покряття». Але працюють ці всі елементи однаково. І якщо го-

ворити про це в контексті останнього Великодня, то в нас виглядало це так.

Відомий український письменник Юрій Андрухович написав для сайту «Збруч» цілу колонку на великодню тему. Усі його шанувальники прочитали про те, як важко пережити Великдень, і про те, що у Великодні свята колись

помер його батько. Чому ж так не просто даються ці святкування заробітчанами та невізним українцям? «...“Перехідність” свята для багатьох наших компатріотів перетворюється на справжню трагедію. Звичкі тяжко працювати і в усьому собі відмовляти по закордонах, у себе вдома, подолавши всі препони й відстані,

люди часто помирають. Так ніби й Великдень існує лише заради того, щоб усі, хто мав піти цього року, встигли доїхати додів. Чого лиш варті безкінечні черги на кордонах, а потім тиснява у всьому тому транспорті чи штовхання ліктями в боротьбі за те, що зоветься закупами! Неминучі стрибання тиску й падіння долара. Я знав не так і мало людей, які пішли від нас саме у ці дні, немов солідаризувавшись зі Спасителем. Недарма стільки розпачливої надії в “Діждались ми Паски – діждемо й Божої ласки”. І тут головне не так її діждати, як пережити».

Наступним, кого треба згадати, це поет Борис Херсонський, котрий є ще й психіатром. Окремої колонки на тему Великодня він не написав, зате опублікував пост на Фейсбуку: «У принципі, я вірю в чудо. Але я не вірю в чудо, що повторюється за розкладом. Благодать Господня – не поїзд, що прибуває на певну платформу у визначений час». Допис є скептичним, але цілком релігійним. Благодать в іншому, і це інше слід ще осягнути читачам Херсонського.

Історик Ярослав Грицак написав у великодній колонці для журналу «Новое время» про те, що «зло – не тільки навколо, але і всередині нас», після цього пише про віру в Бога, нібито лише віра здатна боротися зі злом у людині. Грицак згадує слова польського філософа Лешека Колаковського про те, що Ісуса не можна викинути з нашої культури, бо це буде загрожувати смертю європейської цивілізації. «Можливо, Цукерберг має рацію: спільнота Фейсбуку більша за християнську. Але правильна й інша статистика: кількість вірян у нашому світі посправді не зникає, а зростає, – пише Грицак, не наводячи ні тієї самої статистики, ані її джерел, та продовжує. – Виняток – Європа. Це єдиний континент, де секуляризм перемагає. Якщо так, то чи не є сучасна криза ЄС емпіричним підтвердженням того, що говорив Колаковський? Чи не тому Європа відчуває брак солідарності, оскільки заправляє свою машину не бензином, а молоком?.. Я не хочу висміювати атеїстів... Також не закликаю всіх ставати ідеальними християнами, оскільки сам, скільки не намагаюся, не можу ніяк. Мій намір інший і простіший: дайте Христу шанс зробити його роботу. Без цього революція не буде реальною. І жоден Твіттер чи Фейсбук тут не зроблять дива». Ця колонка є найбільш категоричною з тих, що мені зустрілися на свята.

Подібні колонки і дописи в соціальних мережах, якщо їх роблять авторитетні люди, справляють враження на тих, хто їм довіряє. Утім, коли людина вмє протистояти цьому тиску, то вона протистояє йому і вдома, і в роботі, і в соцмережах. Але і тих, хто не вмє, теж можна навчити цей тиск помічати.

Цьогорічний «Чілдрен Кінофест» уже заявив про свої наміри вкотре потішити своїми новинками не лише дітей та підлітків але й усіх, хто цікавиться кіномистецтвом і духовним розвитком майбутніх поколінь.

Леся САМІЙЛЕНКО

КІНОСВЯТО НЕ ЛИШЕ ДЛЯ ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ

Адже такими є, перш за все, ініціатори та організатори цього дивовижно світлого і навіть корисного проекту – митці (українські й не тільки), що працюють у галузі кіновиробництва.

Як і в минулі роки фестиваль здивує українську публіку цікавими знахідками. Фільми, що демонструватимуться понад тиждень у столичному кінотеатрі «Київська Русь», розраховані на дитячу та підліткову аудиторію. Але... Судячи з того, які враження я отримала від перегляду минулорічних кінострічок, їх цікаво і навіть варто подивитися й дорослим. Адже кожен із цих фільмів – це своєрідний місточок чи ключ до порозуміння зі своїми дітьми та онуками. Виходячи зі спостережень за сприйняттям того чи іншого з них можна робити дуже серйозні висновки стосовно «дорослішання» наших сучасних дітей, які здатні не лише сприймати серйозні речі, але й робити власні висновки та оцінювати і обговорювати на дуже компетентному рівні роботи кіномитців.

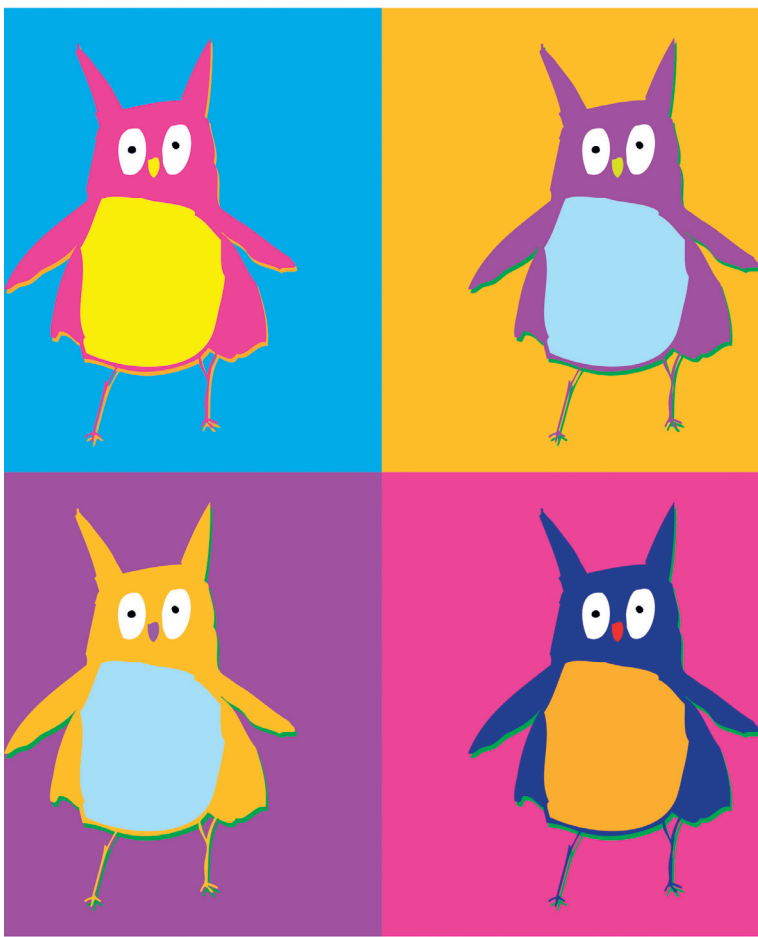
Минулоріч глядачі були залучені до роботи журі, і їхні голоси вплинули на оцінки професіоналів. Було не лише цікаво, але й пізнавально з усіх точок зору. Бо ж кіно завжди залишатиметься тим видом мистецтва, що має найширший вплив на формування свідомості людини.

Мабуть, проаналізувавши всі ці складові та зробивши певні позитивні висновки, Державне агентство України з питань кіно збільшило фінансову підтримку кінематографа майже в десять разів. І про це під час прес-конференції, яка відбулась нещодавно, повідомив очільник відомства Пилип Ілленко. Варто додати, що на цьогорічний фестиваль звернули особливу увагу працівники Представництва Європейського Союзу в Україні та Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ). А ще друзями і спонсорами свята вже не вперше стали працівники ТМ «Весела корівка», яким так сподобався минулорічний фестиваль, що вони горять від бажання поділитися своїми ідеями, знахідками та й подарунками знову і знову. А послом «Чілдрен Кінофесту 2017» виступить письменниця, колумністка, сценаристка і драматург Катерина Бабкіна. Дитячий кінофорум таки вартий цього.

Приємно було дізнатися про те, що географія заходу розшири-

лась і фільми, які були відібрані для показу, зможуть подивитися не лише у столиці, але й у Харкові (кінотеатр «81\2»); Кривому Розі («Одеса-кіно»); Луцьку («Прем'єр Сіті»); Маріуполі («Перемога»); Вінниці («Родина»); Черкасах («Україна»); Дніпрі («Мост-кіно»); та ще в багатьох інших населених пунктах, бо кі-

да, Теда Сігера; «Вперед до школи» – комедія данайського режисера Фредеріка Мельдаля Ньоргора; «Моллі Мун і чарівний підручник гіпнозу» з Великої Британії, робота режисера Крістофера Н. Роулі; фільм року українського виробництва «Микита Кожум'яка» – для тих, хто ще не встиг його побачити й оці-

нофестиваль планують провести загалом у 20 містах України.

Організатори обіцяють багато цікавинок і несподіванок та запевняють, що з 300 хороших кіноробіт обрали найкращі. А ще інновацією стане показ короткометражок від творчих дітей та молоді, знятих для конкурсу, що його оголосив «Чілдрен Кінофест».

А стосовно програми фесту, то вона така: фільм-відкриття – «Життя кабачка» (анімація) режисера Клода Баррасса, виробництво Швейцарія-Франція. І далі: «Люблю тебе, мамо» – робота латвійського режисера Яніса Нордса; «Хлопчик у золотих штаних» – виробництво Швейцарія-Данія – фентезі режисера Елла Лемхагена; «Маленький монстр» (Швейцарія-Німеччина-Швеція) режисерів Матіаса Брюна, Мікаеля Екбля-

нати. А в позаконкурсній програмі візьме участь «кіноскарб» від режисерів братів Лью'єрів і Тьєрі Фремо (Франція).

Завершить покази фільм, який здобув минулого року найвище визнання і є, на моє глибоке переконання, просто необхідним для перегляду не лише малюкам, але й дорослим. «Лапа» – робота угорського режисера Роберта Андриана Пежо, у ній показані теплі людські стосунки машиніста трамваю Золі та розумного пса Лапи. Це пригодницька стрічка, у якій є все: гострі епізоди, майстерна, просто геніальна гра акторів та й пса Лапи. Кіно зворушує до сліз і стимулює до глибоких роздумів та високих переживань. Бачили б ви, як сприймають цей фільм діти! У залі панує атмосфера завороженості та інтересу до кожного слова і дії.

18-ий Фестиваль європейського кіно в італійському місті Лечче, що на півдні Італії, відбувся у квітні 2017 року. Мета заходу – налагодження діалогу між різними культурами і просування європейського кінематографа.

Вже у перший день дійства пройшла акція на підтримку несправедливо засудженого в Росії українського режисера Олега Сенцова. Глядачам продемонстрували документальний фільм росіянина Аскольда Курова – «Процес. Держжава Росія проти Олега Сенцова». Світова прем'єра цієї стрічки відбулась у лютому 2017 року – на 67-ому Берлінському міжнародному фестивалі, а в березні 2017-го фільм показали у Києві – в рамках Міжнародного фестивалю документального кіно про права людини Docudays UA.

Наразі Європейська кіноакадемія активно промотує спеціальні покази цієї картини на різних кінофору-

є «Золоте оливкове дерево». За відзнаку в конкурсній програмі цього року змагалось 12 картин з Ірландії, Норвегії, Франції, Македонії, Іспанії, Словенії та інших європейських країн. А здобув нагороду грузинський фільм «Моя щаслива сім'я», режисери – Нана & Сімон, копродукція з Німеччиною та Францією.

До Грузії головний приз Фестивалю повезла виконавиця головної ролі – актриса Іа Шугліашвілі. Ще один приз за цю картину дістав Тудор Владімір Пандуру – за кращу операторську роботу. Журі Міжнародної федерації кінопреси (FIPRESCI) також віддало свою відзнаку стрічці «Моя щаслива сім'я».

Історія про тбіліську родину, взаємини кількох поколінь, непрості рішення і прості радощі – пролять фільм близьким широкою публіці. Головна героїня Манана працює шкільною вчителькою у Тбілісі і живе у традиційній великій родині – з чоловіком, дорос-

«ЗОЛОТЕ ОЛИВКОВЕ ДЕРЕВО» ЄВРОПЕЙСЬКОГО КІНОФЕСТИВАЛЮ

мах – задля підтримки українського режисера-в'язня. У Лечче фільм зібрав повний зал, у тому числі багатьох українців, які з'їхались на показ із близьких та далеких околиць. Кіно представили: режисер Аскольд Куров, директор Фестивалю – Альберто Ля Моніка, голова правління Європейської кіноакадемії – польська режисерка Агнешка Холланд, а також голова секретаріату кіноакадемії Маріон Дорінг.

Глядачі вітали фільм тривалими оплесками та піднятими вгору плакатами «Свободу Олегу Сенцову!» – і раптом серед плакатів виринув маленький український прапорець. Було багато питань до режисера, багато емоцій у залі. У квітні фільм вийшов у прокат в Україні – у кінотеатрах Києва, Вінниці, Запоріжжя, Львова, Одеси, Ужгорода та Харкова.

Основною нагородою Європейського кінофестивалю у Лечче

лими дітьми та батьками. Раптом вона вирішує зняти квартиру і жити окремо. Ні, Манана не пориває з чоловіком, продовжує допомагати батькам, переймається проблемами дітей, проте доходить висновку, що їй необхідний особистий життєвий простір.

Картина просто й елегантно розповідає про людину, яка живе серед нас, а її життя та персонажі – наче наші давні знайомі, якщо не члени родини. Саме цим грузинська стрічка і вирізняється у загальному ландшафті сучасного кінематографа, який у пошуках карколомних сюжетів та надзвичайних героїв часто забуває про більшість своїх глядачів.

Наталія МУСІЄНКО,
член журі Міжнародної федерації кінопреси (FIPRESCI) на 18-ому Фестивалі європейського кіно.
Лечче, квітень 2017 р.

СЛОВ'ЯНЦІ СВЯТКУЮТЬ ЮВІЛЕЙ ПОЕТА-ЗЕМЛЯКА

Анатолій Шамрай знайомить присутніх з новою експозицією, присвяченою М. Петренку

Цей рік – ювілейний для українського поета-романтика Михайла Петренка: виповнюється 200 років від дня його народження. З метою підготовки та відзначення ювілею автора безсмертної пісні «Дивлюсь я на небо» та інших творів – при Слов'янській міській раді наприкінці минулого року створено Оргкомітет, до якого увійшли члени виконкому, працівники відділу культури, краєзнавці, бібліотекарі, освітяни, науковці. На засіданнях Оргкомітету обговорено низку заходів, які вже почали проводити, інші – у процесі підготовки.

Не так просто у наш нелегкий час віднайти кошти на заплановані святкування, тому доводиться звертатися за допомогою до небайдужих земляків – депутатів, меценатів і до пересічних громадян, яким болить за українську культуру, за пам'ять про визначних людей краю.

У першій половині квітня відбулися дві знакові події, пов'язані з ім'ям поета-земляка.

5 квітня Слов'янська міська рада ухвалила рішення за № 9–XXII–7:

1. *Оголосити 2017-ий – Роком Михайла Петренка у місті Слов'янську.*

2. *Присвоїти Центральній бібліотеці КЗ «ЦСПБ міста Слов'янська» ім'я українського поета-земляка Михайла Миколайовича Петренка.*

Рішення підписав міський голова В. Лях, і воно набуло чинності.

12 квітня у Слов'янському краєзнавчому музеї відбулося урочисте відкриття постійної експозиції, присвяченої поетові Михайлу Петренку. Захід підготував та провів провідний спеціаліст, почесний краєзнавець України Анатолій Шамрай. Присутні на дійстві музейні працівники, краєзнавці, студенти СК НАУ та ДДПУ, журналісти – оглянули музейні експонати. Серед них – текст вірша

«Дивлюсь я на небо...»; платівка фірми «Мелодія» із записом пісні у виконанні А. Солов'яненка; текст вірша «Взяв би я бандуру» та сам музичний інструмент – бандура; зразки нагрудного знака, квитка та диплома лауреата Загально-слобожанської премії імені М. Петренка; на полиці внизу – книги про М. Петренка; відомі поетичні рядки про місто: «Слов'янськ, Слов'янськ! Як гарно ти по річці Тору, по рівнині розкинув пишні садки...»

Анатолій Васильович розповів про те, як створювалася експозиція, про її значення для майбутніх відвідувачів. Після цього свято продовжили у виставковій залі: виступили Анатолій Шамрай, доцент педуніверситету Валерій Романько, лауреат премії імені М. Петренка Віктор Антоненко, голова Слов'янської краєзнавчої організації Тетяна Лисак. Гості заслухали пісні «Дивлюсь я на небо» (слова М. Петренка), «Сокіл» (слова Алли та Віктора Антоненків).

Присутні погодилися, що відкриття постійної експозиції, присвяченої М. Петренку, – це подія для міста. Вони висловили надію, що виставка буде поповнюватися новими й цікавими експонатами, адже попереду ще багато заходів до 200-річчя від дня народження Михайла Петренка.

Слід додати, що ще на початку року – на прохання краєзнавців Слов'янська – відомий художник, заслужений журналіст України Микола Капуста (м. Донецьк) створив емблему, присвячену ювілею відомого поета.

Валерій РОМАНЬКО,
заступник голови Оргкомітету з підготовки та відзначення 200-річчя від дня народження М. Петренка при Слов'янській міській раді, голова Донецької обласної організації НСКУ

На початку квітня – вперше у Черкасах – відбувся книжковий фестиваль під назвою Sheebookfest, який організувала команда ентузіастів на чолі з Людмилою Фіть.

Основна локація була розташована в обласній філармонії: книжковий ярмарок, дитяча зона, місця для майстер-класів і лекцій. Окрім того, були задіяні: обласна дитяча бібліотека, бібліотека імені В. Симоненка, театр-студія PROtest, бар «Гараж», «Фабрика кави» та «Буквиця». Загалом, дивовижна «книжкова павутина», яка охопила частину міста, створила свято, набагато краще від очікуваного. Адже, за підрахунками організаторів, фестиваль відвідало близько 10 000 людей.

Свою інтелектуальну продукцію на фестивалі представили близько 50 видавництв, книгарень, газет та журналів: Art-huss, «ВСЛ», «КСД», Balka-Book, Discovery Map, «Зелений пес», «Комора», «Книжковий дворик», «КМ-букс», «Час майстрів», «Куншт», Благодійний фонд «Добра листівка» та інші. За три дні черкащанам пощастило відвідати орієнтовно 55 зустрічей-презентацій, де була змога не тільки придбати чима-

кацій, член ГО «Книжковий маестро» Людмила Фіть.

– Як виникла ідея організувати книжковий фестиваль у Черкасах і хто входить до Вашої команди?

– Зустрічі з письменниками я організовую вже понад 5 років. Наша організація «Книжковий маестро» докладає до цього максимум зусиль. Наприклад, крайні зустрічі ми проводили з Оксаною Забужко, Іваном Малковичем, Дмитром Лазуткіним, Максом Кідруком, Андрієм Кокотюхою та іншими сучасними авторами.

Про фестиваль думали ще минулого року. Ідейним натхненником для нас став Микола

графія, зв'язок з владою), Богдан Свіридов (дизайнер), Наталя Ярошенко (комунікація з видавцями), Антоніна Захарченко (ЗМІ), Євгеній Буряк та Євгенія Садківська (інтернет-мережі), Галина Мазур (майстер-класи).

– Яких результатів очікували?

– Ви знаєте, ми ще на початку казали, що у нас є два найбільші страхи. Перший: люди не придуть і буде порожньо, а другий страх – що людей буде забагато. Все-таки справдився другий, бо було тіснувато. А вже 5 тисяч програмок, що їх ми підготували для основної локації, не вистачило. Тільки до філармонії зайшло близько 7 тисяч людей.

ЧЕРКАСИ ЗАЧИТАЛИСЬ

ло цікавих книг, а й познайомитися з їхніми авторами та взяти автограф на згадку.

У рамках благодійної акції «Подаруй дитині книгу» організатори зібрали 200 дитячих книжок, які передали до місцевого дитячого будинку.

Про те, як народжувалося «книжкове свято» у Черкасах, – спеціально для газети «Культура і життя» – розповіла його засновниця і натхненниця, кандидат наук із соціальних комуні-

Кравченко. Цього року я зробила все, щоб не було шляху назад. Ми закупили книжки, почали проводити конкурс читацьких смаків «ЧеЧитку». Думали, щонайменше – проведемо щось невеличке із залученням тих авторів, які візьмуть участь у конкурсі, а як максимум – організуємо фестиваль.

Ми почали готуватися з листопада, активно – з кінця лютого. Найактивніші учасники нашої команди: Чабаненко Людмила (полі-

– Хто з письменників виявився найпопулярнішим на фестивалі?

– Найбільше гостей пішло на зустріч із Василем Шклярем. На другому місці був Володимир В'ятрович, а відразу після нього – брати Капранови. Одні з найдовших черг були до Ірен Роздобудько і до Леоніда Кононовича.

– Які маєте відгуки від черкащан і про черкащан?

– Відгуки такі, що коли заходиш у Фейсбук, то вся стрічка заповнена новинами з фесту. Видавці відзначали, що люди у Черкасах спрагли до читання. Було видно: місту цього дуже не вистачало. Я не очікувала такої реакції. Якби подібні заходи проводили постійно, то Черкаси у своєму культурному розвитку були б на декілька сходинок вище, ніж є зараз. Після фестивалю відвідувачі пишуть, що і в маршрутках тепер люди читають.

– Розкажіть про відчуття після завершення цієї плідної роботи.

– У команди є готовність і бажання співпрацювати далі. Якщо ми знайдемо підтримку, то будемо продовжувати. Цього року нам допомогла міська рада – під патронатом мера Анатолія Бондаренка.

Про родину російських опозиціонерів Дячкових уже неодноразово писали українські газети. Після втечі з Росії вони вирішили поселитися на Львівщині – в надії на те, що «русский мир» сюди ніколи не прийде.

Сергій ЛАЩЕНКО

К олишні мешканці Рубцовська (Алтай) відразу однозначно націлилися на інтеграцію в українське суспільство. Їхні троє дітей отримали відповідні настанови: розмовляти українською і з батьками спілкуватися нею ж. Синочка, який народився вже тут, назвали Богданом. Правнук депортованого українця, та ще з таким іменем, – уродженець Львова! Справді, Богдан має всі шанси стати справжнім галичанином. І все б добре, якби не надто упереджена політика Української Держави у ставленні до біженців.

Парадоксальна ситуація: у нас сотні тисяч сепаратистів і путінофілів мають українське громадянство, а люди, чия проукраїнська позиція не викликає жодного сумніву, не мають навіть статусу біженців. Відповідно, немає ні нормальної роботи, ні належних людських прав. Зневіра і розпач постійно ятрили душу колишнього морського піхотинця, який на мітингу в Рубцовську в березні 2014 року сказав, що Крим український, і нема чого Росії туди лізти.

Підмога прийшла звідти, звідки ніхто й не чекав... Віддушиною для Дячкових стали заняття з айкідо, які проводили Олександр і Ольга Козловські. Ставлення до біженців із Росії у цьому товаристві було незмінно добрим.

Через деякий час Дячкові вирішили, що навчатися їхні діти будуть не в школі, яка поряд, а там, де вивчають айкідо. Школа № 35,

УНІВЕРСАЛЬНІ ПОРАДИ МОРІХЕЯ УЕСІБИ

у якій директором працює Олександр Козловський, ще недавно була російською. Тепер же її перепрофілювали в українську з вивченням японської та китайської мов. Причому, поступове занурення у східні культури відбувається вже з першого класу. Молодий керівник-освітянин рішуче розпрощався з кількома педагогами-сепаратистами, і відтоді кількість учнів у школі почала зростати. Діставши бодай якусь моральну підтримку, Дячкові вирішили трима-

Підходячи до кабінету директора, звернув увагу на оголошення: «У нашій школі розуміють російську мову, знають і шанують Миколу Гумільова та Анну Ахматову, проте роз-

– лише самозахист. Ні, філософія айкідо набагато глибша. І вона дає певний шанс родині Дячкових. Хіба не мав рації Моріхей Уесіба, коли повчав: «Перш за все, ви повинні впорядкувати власне життя. Потім ви повинні дізнатися, як зберегти ідеальні стосунки у своїй родині. Після цього ви повинні прагнути покращити умови у своїй країні...»

ремонтними роботами. Кому хочеться лізти на дах і латати те, що роками не латалося? Олексій поліз і попрацював на совість.

Майже три десятиліття тому великий грузинський філософ Мераб Мамардашвілі зазначав, що нація – це той етнос, у тілі якого добря-

Родина Дячкових в очікуванні Богданчика

тися за Україну. Та й шкода покидати край, до якого маєш певні сентименти... Дід Олексія Дячкова – українець, опинився на Алтаї у 1939 році, внаслідок сталінської депортації. Яким же чином східні культури працюють на зміцнення української ідентичності? Ланцюжок причинно-наслідкових зв'язків тут може бути довгим. Я вирішив у цьому питанні детально розібратися.

мовляють тільки ДЕРЖАВНОЮ мовою». Круто! У школі, в якій діти Дячкових училися перед тим, такої категоричності не було. Але батьки чомусь вибрали саме україноцентричну. Чому? Ось стенд «Конвенція ООН про права дитини». Перший пункт такий: «Всі діти є рівними у своїх правах». Звучить оптимістично, але як бути саме з Дячковими? Не маючи статусу біженців, вони навряд чи зможуть поїхати в Польщу, Чехію чи в Німеччину на семінар з айкідо, бо їх просто не випустять за межі України. Інші зможуть, а вони – ні. Отже, старання і неабиякі успіхи у бойових мистецтвах Ярослава та Мілани Дячкових рано чи пізно розбіються об реалії українського законодавства. Може, ми всі живемо погано через ідеологічний вакуум?

Коли заглибився в тему, то зрозумів, що айкідо і справедливість – нероздільні поняття. Засновник стилю, японець Моріхей Уесіба казав: «Ми не можемо жити без підтримки інших людей; людей, які люблять та підтримують нас...» Що ж, його послідовники (в тому числі й подружжя Козловських) засвоїли цю тезу. А ще Учитель казав так: «За визначенням, айкідо означає взаємодію з усіма...» От воно що! А я думав

Мілана Дячкова перемагає

Богдан Дячков – укропчик

Справді, останній пункт актуальний для нас усіх. Але чи не найбільше для Дячкових та інших біженців із Росії. Не повинно бути такого, коли ворог України має більше прав, ніж друг. Така ситуація руйнує державу. Вчення ж Моріхея Уесіби опосередковано (через послідовників) працює на зміцнення української ідентичності. Відчувши бодай натяк на милосердя і справедливість, Олексій Дячков вирішив допомогти директору з

че попрацювала конституція. Кажуть, наша Конституція – одна з найкращих у світі. Але час вимагає певних змін і доповнень. Скажімо, про позбавлення громадянства за дії, котрі шкодять державі, і про прискорене надання громадянства людям, які прямо чи опосередковано підтримали Україну. Дуже важливо, щоб в Україні сформувалася ідеологія, що забезпечує постійний приплив друзів і жвавий відтік «за поребрик» її ворогів.

Напередодні 31-их роковин Чорнобильської катастрофи спільними зусиллями Інституту історії України НАН України та ЦДАГО України створено книгу «Чорнобиль».

Документи Оперативної групи ЦК КПУ (1986–1988)». Про нове видання спілкуємося з одним із його співупорядників, кандидатом історичних наук Олегом Бажаном.

– **Олеге Григоровичу, у виданні вперше оприлюднюються документи Оперативної групи Політбюро ЦК КПУ, створеної для організації та керівництва роботами з ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. Яку мету ставили перед собою упорядники, вводячи до наукового обігу ці матеріали?**

– Про Чорнобильську трагедію за останні 30 років написано достатньо багато книг і статей. Проте варто зазначити, що серед величезної кількості публікацій, присвячених відтворенню хроніки трагічних подій, висвітленню основних напрямків вирішення інженерно-технічних та медико-біологічних проблем, породжених техногенною катастрофою, практично не залишалось місця для того, щоб звернути більш прискіпливу увагу на функціонування низки спеціальних управлінських структур. Зокрема, на роботу Оперативної групи Політбюро ЦК Компартії України з питань, пов'язаних з ліквідацією наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, на яку покладалась керівні та розпорядчі функції по боротьбі з «ядерним лихом» в Українській РСР.

Упорядники видання поставили перед собою мету розкрити – за допомогою архівних документів – оперативну роботу владних структур з евакуації населення з небезпечних зон, його розміщення, надання медичної допомоги, бачення представників вищої управлінської ланки щодо подолання техногенної катастрофи.

– **Розкажіть детальніше про структуру книги. Скільки документів і за який період до неї увійшло?**

– Родзинкою книги є унікальна можливість, надана читачеві, – ознайомитися з корпусом оперативних документів про щоденні централізовані дії радянських і партійних органів влади Української РСР, спрямовані на ліквідацію наслідків аварії на Чорнобильській АЕС; «зануритися» у середовище, в якому ухвалювались доленосні рішення; досягнути масштаби та наслідки техногенної катастрофи.

Хочу зауважити, що документи, які публікуються, відтворюють не офіційну та загальноприйнятну відповідними інстанціями позицію, не стислу та відпрацьовану до кінця інформацію, а розкривають безпосередньо оперативну роботу, містять прогностичні оцінки та роздуми, що висловлювалися у процесі обговорення різноманітних проблем. Також дають уявлення про

сприйняття і розуміння представниками вищої управлінської гілки, профільних відомств і наукових установ – ситуації, що склалася, і навіть відтворюють емоційну атмосферу, в якій відбувалося обговорення питань.

Публікації документів з «окремої папки» ЦК КПУ передусім вступна стаття, у якій висвітлюється роль ЦК Компартії України в організації роботи з ліквідації наслідків аварії. З метою створити читачеві зручні умо-

ви для користування книгою – наприкінці видання вміщено примітки, іменний та географічний покажчик. Всього до книги включено 130 документів за період від 3 травня 1986 року до 9 листопада 1988 року.

– **Яку важливу інформацію про Чорнобильську катастрофу можна почерпнути з опублікованих документів?**

– Основу видання складають 55 протоколів та 56 стенограм засідань Оперативної групи політбюро ЦК КПУ, які дозволяють простежити механізм розробки пропозицій та прийняття ухвал республіканських органів управління, які стосувалися багатьох соціальних питань: працевлаштування, відшкодування матеріальних втрат і забезпечення житлом та соціально-побутовим обслуговуванням евакуйованого населення.

Документи Політбюро ЦК КПУ віддзеркалюють широке коло медико-біологічних проблем: забезпечення населення України питною водою, екологічно чистими продуктами та навіть зняття в умовах всесоюзної антиалкогольної кампанії заборони на продаж у магазинах сухого червоного вина. Стенограми засідань Оперативної групи Політбюро ЦК КПУ розкривають широкий спектр надскладних завдань, у вирішенні яких брали участь наукові колективи Академії наук УРСР: створення оперативного моніторингу поверхневої та підземної гідросфери річок Дніпро та Прип'ять; проектування та будівництво реакторів очистки питної води від радіоактивного забруднення для населених пунктів, розташованих уздовж річки Дніпро тощо.

«ЗАНУРЕННЯ» В ЧАС ТЕХНОГЕННОЇ КАТАСТРОФИ

Варто зазначити, що на кожному засіданні владного колегіального органу порушувалися питання мінімізації радіаційної небезпеки у столиці України. Протоколи Оперативної групи Політбюро ЦК КПУ за період травень-грудень 1986 року дають можливість простежити не тільки динаміку радіаційної ситуації в Києві у зв'язку з аварією на ЧАЕС, а й відтворити за хронологією заходів Уряду УРСР і Київського міськвиконкому, спрямованих на зниження радіаційного навантаження на мешканців Києва.

Серед них – запровадження радіологічного контролю автомашин на в'їзді до столиці; обвід транзитного транспорту; створення додаткової мережі артезіанських свердловин; забезпечення дозиметричними приладами місцевих молокозаводів, овочеховищ та продовольчих баз; будівництво Деснянського водозабору; роботи зі зволоження та приби-

рання вулиць, тротуарів, парків, скверів тощо.

– **Які висновки Ви, як упорядник, можете зробити після вивчення оперативної інформації того часу? Чи впоралося тодішнє керівництво із ситуацією? Які наслідки дій чи бездіяльності посадовців стали найбільш важливими для українців?**

– Діяльність «ліквідаторської структури» під егідою ЦК КПУ, особливо на початковому етапі, засвідчила недосконалість державної системи оперативного управління радіаційними ризиками. Створена вищими органами

забруднених територіях та досягнення бажаного ефекту у сфері захисту здоров'я і прав чорнобильців (покращення медичного обслуговування, виплата справедливої компенсації, надання додаткових матеріальних та соціальних благ тощо).

Водночас планомірно-поетапне проведення комплексу пріоритетних заходів з ліквідації наслідків техногенної катастрофи (евакуація, розселення та працевлаштування населення, дезактивація уражених радіацією територій, будівництво житла для евакуйованих); координація зусиль партійних, господарчих, наукових організацій; мобілізація необхідних трудових та фінансових ресурсів у ході відновлювальних робіт на ЧАЕС – мало позитивний результат. Попри певний недогляд у системі керування та гальмування деяких вкрай важливих рішень, спеціальній управлінській ланці вдалося забезпечити виконання великого обсягу робіт з подолання екологічної катастрофи.

Набуті у ході ліквідації аварії на ЧАЕС знання та вміння, що стосуються відновлення і реконструкції уражених радіацією територій, організації масштабних заходів медичного захисту населення, надання допомоги евакуйованим, – стали в нагоді урядовцям та вченим Японії під час аварії на атомній електростанції «Фукусіма-1» у березні 2011 року. Ядерні трагедії, які спіткали Україну та Японію, спонукають широкую міжнародну спільноту об'єднувати зусилля для вирішення проблем із забезпечення безаварійної експлуатації атомних об'єктів та розробки єдиної концепції ліквідації наслідків техногенних катастроф.

– **Розкажіть, як розповсюджується це видання?**

– Наклад книги невеликий. Лєвова частка тиражу розійдеться по бібліотеках України. З електронною версією книги можна ознайомитися на сайтах Інституту історії України НАН України та Центрального державного архіву громадських об'єднань України.

Спілкувався Євген БУКЕТ

Чорнобиль

ДОКУМЕНТИ
ОПЕРАТИВНОЇ
ГРУПИ ЦК КПУ
(1986–1988)

Чорнобиль

ДОКУМЕНТИ
ОПЕРАТИВНОЇ ГРУПИ ЦК КПУ
(1986–1988)

Це слова з американо-англо-українського фільму Russian Woodpecker, який у лютому 2015 року переміг у провідному американському кінофестивалі Sundens, а потім у ще понад 20 подібних заходах, і брав участь у більш ніж 100 фестивалях світу.

Потім цей фільм був показаний телеканалами Arte і BBC. Загалом його подивилось більше ніж 10 000 000 людей.

Але, на жаль, коли стрічку запропонували безкоштовно українським каналам, дистриб'ютори дістали відмову. Чому? Цей фільм – про Чорнобильську катастрофу: хто, як та з якою метою спричинив її; погляд художника на ці події. Це – розслідування, яке почалося з невеличкої пригоди – подорожі в Чорнобильську зону на уїк-енд для створення короткометражної стрічки про одну з найбільш масштабних і найменш

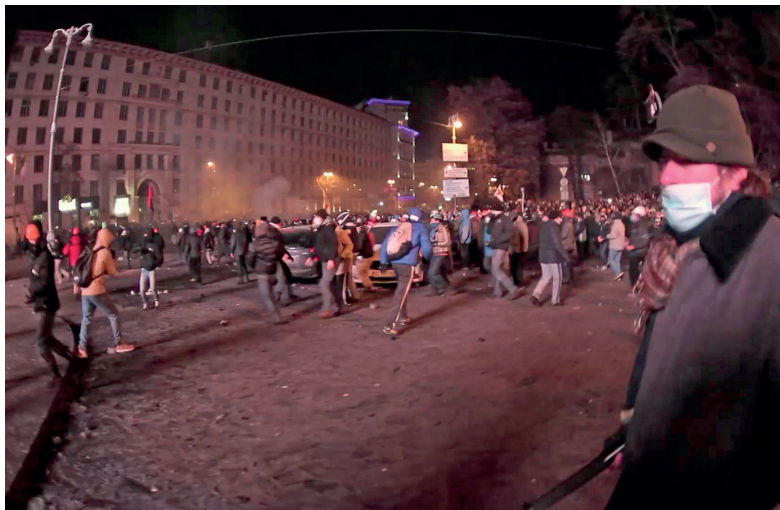
«ЧОРНОБИЛЬСЬКИЙ ЗЛОЧИН. БРЕХНЯ ЯК РАДІАЦІЯ»

відомих військово-технічних споруд – приймальну антену радянської системи загоризонтної радіолокації, яка за характерний стук в ефірі дістала назву Russian Woodpecker (у перекладі з англ. «Російський дятел»).

Мандрівка до тієї радіоактивної антени 750 метрів завдовжки і 150-метрової висоти (самі габарити є певною метафорою залізної завіси!) вилітала у роки досліджень та сотні інтерв'ю. Перш за все – про конспірологічні версії навколо цієї кон-

струкції. Під час розслідування однієї з версій про вплив випромінювання на персонал станції – один із фігурантів справи, головний науковець армії часів радянської доби, на питання «Чи Чорнобильська катастрофа не була прикриттям людей, що провалили будівництво цієї антени?» – почав розказувати про свої заслуги перед Українською Державою, не в змозі стримати тремору рук. Він щось знав! Це щось і стало предметом мого розслідування, а згодом – і на-

Кадр із фільму

шої спільної роботи з режисером фільму Чедом Грація, оператором Артемом Рижиковим та продюсерами Рамом Девемі та Мариною Ореховою.

Фільм не міг бути створений, поки версія залишалася недоведеною. Це стрічка про неможливість висловлювання й життя під пресингом страху. Ці відчуття співпали з глибинними відчуттями Чеда, людини з малого бідного міста в Америці, що зветься Південний Мілвокі (South Milwaukee, Wisconsin). Людини, яка зрозуміла й розповіла про це розслідування, про

українську націю, про нашу неможливість висловитися, про життя під неусвідомленим тягарем страху.

Мене особисто вразило те, що багато істориків знають, що Чорнобильська катастрофа – не випадковість, а злочин, цей спланований вибух реактора – і був результатом українського, а раніше й радянського розслідування. Фільм показує, хто мав мотив і можливість це зробити, називає зло по імені, що не властиво нашій культурі. Ми кажемо про корупцію, але не вказуємо на корупціонерів, ми кажемо про злочин, але не розповідає-

казали: «Ти зняв з нас підозру, тому що поки зло не назване по імені, не показано, як воно діє, всі є злочинцями. Поки немає суду над винними – всі винні».

Посттоталітарна спадкоємність влади призвела до того, що нова держава стає недієздатною: загострів проголошують заслуженими діячами мистецтва, кримінальниками «набувають» професорських звань та вчених ступенів, а колишні агенти КДБ вправляються у патріотичній риторичі. Держава стає фейком і падає у криваве багно. Залишається питання: чому постать художника викликає недовіру? Чи

мо про злочинця. У фільмі злочинець – це Шамшин, міністр зв'язку СРСР. Я вірю й маю докази, що він зробив це. Але ширше чорнобильський злочин (вживання слова «катастрофа» є помилковим) – спланований комуністами в Москві для того, щоби втримати владу й уникнути відповідальності за «антилюдяність» своєї партії. І їм це справді вдалося.

Я демонстрував фільм у Чернігові й отримав величезний букет квітів від працівників Чорнобильської станції, від родин загиблих. Вони

не тому, що й мистецьке середовище не звільнилося від гріхів радянської доби, де художник сприймався як агент держави? А та держава була не просто країною, вона була абсолютним злом.

Тому букет від працівників Чорнобильської станції та їхніх родин – найвища нагорода у моєму житті.

Федір АЛЕКСАНДРОВИЧ,
автор ідеї, художник і головний герой
фільму Russian Woodpecker
Фото Артема РИЖИКОВА

«ДУГА» МАЄ БУТИ ЗБЕРЕЖЕНА

Переглянувши на одному диханні документальний фільм Russian Woodpecker, пригадав, як далекого 1993 року – на генеральній конференції ЮНЕСКО – членам офіційної делегації України, у складі якої я працював, деякі «доброчинці» – представники інших країн радили: «Досить вже вам тут нагадувати світові про Чорнобиль, ви ризикуєте набриднути усім цією темою, у світі он скільки усього коїться, а ви одне знаєте...»

На жаль, не забулося, не полегшало, не минуло біль за втраченими життями і понівеченими доллями, за «атлантидою» самобутньої поліської культури, званою офіційно «територією, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи». Ця незагоєна рана України не стала уроком для людства, тому ще довго ятритиме душі, нагадуватиме про загрозу, яку несуть рукотворні досягнення цивілізації.

Запропонована авторами фільму Russian Woodpecker гіпотеза про причини та призвідників трагедії чимраз більше має право на життя, бо постійно переконуємося в підступності потвор-

ної системи, що панувала на одній п'ятій суходолу. Тому так звана «дуга» має бути збережена – як пам'ятка індустріального мистецтва злого генія, як пересторога про підступність намірів інженерів нового світопорядку, що ніяк не поспішає стати музейним експонатом. За своїм значенням – це вартий уваги комплекс, на кшталт зловісно відомого Берлінського муру, тільки схований подалі, в нетрях комуністичного концтабору.

Унікальність цієї антени загоризонтної радіолокації вимагає її збереження та музеєфікації як цілісного об'єкта культурної спадщини – споруди (чи витвору) архітектури та інженерного мистецтва. Відповідно до законодавства, органом управління у сфері охорони культурної спадщини на території зони відчуження і зони безумовного (обов'язкового) відселення, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, є Державне агентство України з управління зоною відчуження. Саме цей орган виконавчої влади має повноваження щодо подання пропозицій Міністерству культури України про занесення об'єктів культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України та подальшого виконання функції замовника на дослідження, консервацію, реставрацію, реабілітацію, музеєфікацію та пристосування комплексу пам'яток. Смію передбачити значний потенціал об'єкта й у сфері туризму в майбутньому.

Микола ЯКОВИНА,
виконувач обов'язків міністра культури України
в 1994–1995 роках, почесний президент Українського
національного комітету ІКОМОС

Три дні в Угорщині дивував глядачів піснями, танцями, музикою Національний заслужений академічний український народний хор України імені Г. Верьовки. Урочисті прийоми й концерти відбувалися з нагоди Шевченківських днів.

Людмила ЧЕЧЕЛЬ

Організатори заходів – Державне самоврядування українців Угорщини, Посольство України в Угорщині та Товариство української культури в Угорщині.

«БОРИТЕСЯ – ПОБОРЕТЕ»

Будапешт подарував артистам сонячні дні. Перший візит – до Посольства України в Угорщині, яке стало першою закордонною дипломатичною установою незалежної України. Гостей зустріла й привітала Надзвичайний і Повноважний Посол України в Угорщині Любоп Непоп. Вона відзначила, що Угорщина була однією з перших, хто визнав незалежність України, продемонструвавши у такій спосіб налаштованість на добросусідські та партнерські стосунки. Посол підкреслила: партнерство продовжується і сьогодні, адже Будапешт підтримує Київ у протидії російській агресії.

Президент Державного самоврядування українців Угорщини Юрій Кравченко зазначив, що українська громада за кордоном сприяє популяризації України у світі, докладаючи зусиль для її зміцнення і процвітання. Священик української церкви в Угорщині отець Дам'ян освятив наш Державний прапор. Урочисте його підняття над Посольством супроводжувалося Державним гімном України у виконанні Національного заслуженого академічного народного хору України імені Григорія Верьовки.

За багаторічною традицією, українці Угорщини зібралися на площі Тараса Шевченка у Будапешті, біля пам'ятника Пророкові, – для покладання квітів. «Сьогодні слова великого Кобзаря «борітеся – поборете» є актуальними як ніколи», – наголосила Любов Непоп. До речі, пам'ятник Тарасові Шевченку було відкрито 11 липня 2007 року. Його автором є львівський скульптор Іван Микитюк. На церемонію покладання квітів і вінків з'їхали українці з усіх куточків Будапешта і багатьох міст Угорщини, де діють місцеві осередки українського самоврядування: Сегреда, Комарома, Варпалоти, Веспрема, Вацу, Мішкельця, Ніредьгази.

Розпочалася церемонія із «Заповіту» Шевченка голосами хору імені Г. Верьовки. Продовжили захід керівник Українського національного театру в Угорщині Олександра Корманьош та угорський актор Роберт Гараї. У їхньо-

ВІД ДНІПРА ДО ДУНАЮ УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ ЛУНАЄ

му виконанні прозвучав уривок із поеми Т. Шевченка «Кавказ». І знову залунала пісня на слова Тараса Григоровича «Думи мої...» у виконанні хору імені Григорія Верьовки. До підніжжя пам'ятника лягали квіти... А на гілочці дерева, зручно примостившись, підспівувала хористам пташка. Прокотилася пісня «Реве та стогне Дніпр широкий»: від хористів та всіх учасників свята – аж до самісінького Дунаю...

Та найбільшого подією дня став концерт Національного заслуженого академічного українського народного хору України імені Г. Верьовки.

«НАЦІЇ ВМИРАЮТЬ, КОЛИ В НИХ ЗАБИРАЮТЬ МОВУ»

Саме так вважає директор-розпорядник хору імені Г. Верьовки Ігор Курилів. Після концерту в Будапешті він дав коротке інтерв'ю.

– Сьогодні в залі є ті, кому Ви відомі та хто чекав на Ваш приїзд, і ті, хто вперше відкрив для себе колектив. Скажіть, будь ласка, кілька слів про хор.

– Національний заслужений академічний український народний хор України імені Григорія Верьовки було створено в 1943 році. Це унікальний художній колектив, який своїм досконалим мистецтвом репрезентує все найкраще з невичерпного джерела народної творчості всіх етнографічних районів України.

У його програмах – історичні думи, козацькі та чумацькі пісні й танці, жартівливі хорові сценки, родинно-побутова, обрядова лірика – пісні і танці, виконувани на святах врожаю, на весіллях, а також колядки, щедрівки.

Хор включає також у свої концерти пісенні скарби багатьох народів світу. Органічними для колективу стали й оригінальні композиції, в яких музика, спів

і танець виступають триєдиним компонентом.

Сьогодні хор імені Г. Верьовки налічує більш ніж 150 учасників. Із них 120 – творчий склад. Репертуар сягає понад 1000 творів. Маємо три репетиційні зали, де займаються балет, оркестр, хорова група. Працюємо дуже багато, чимало гастролюємо. Але й відбір до хору дуже серйозний. Випадкові люди до нас не потрапляють.

Понад 50 років колектив очолював Герой України Анатолій Авдієвський. Саме сьогодні ми вшановуємо його – рік без Маєстро...

Генеральним директором та художнім керівником хору нині є народний артист України, професор Зеновій Корінець.

– На сцені вражає все: музика, танці, співи. А що ж важливіше?

– Так, це титанічна праця. Ми – єдиний національний колектив в Україні, який поєднує музику, пісню і хореографію. Наш хор у різноплановому жанрі представляє українське мистецтво не тільки

в Україні, а й в усьому світі. Ми об'їхали 110 країн. Намагаємося втілювати якомога більше сучасних ідей. Йдемо в ногу з часом. Сьогодні ось квінтет демонстрував обробки українських народних пісень. Також відтворюємо фольклор і музику етнічних народів, які проживають в Україні.

– Сьогодні ми чули обробки не тільки українських пісень, а й Брамс звучав...

– Так, ми спеціально це робили, бо ж готувалися до поїздки в Угорщину. Ми і «Сусідку» зробили саме в такому стилі, використавши угорський танець Й. Брамса, і «Чардаш» В. Монті. У яку би країну не їхали, обов'язково готуємо якусь родзинку, щоб здивувати місцевого глядача, щоб у своїй інтерпретації донести те, до чого він звик, але, можливо, це звучатиме трохи по-іншому.

– Ваші враження від Угорщини, пане Ігорю.

– Насамперед, вдячні, що нас запросили на виступи, за чарівну

публіку. Вражає все: зала, глядачі, архітектура. Ще 500 років тому Україна співала пісню «Їхав козак за Дунай». Я вже не кажу, що й Л. Бетховен використовував теми українських пісень, нашу творчість. Наприклад, квартети 6-ий, 7-ий, 8-ий були присвячені графові Розумовському. Він на той час працював послом в Австрії, у Відні, і був прекрасним віолончелістом.

Наша пісня знана в Європі. Ми сьогодні як ніколи повинні доносити її до людей, дивувати й утримувати своїм мистецтвом. Це також один із нескінь у перемогу нашої держави на світовому рівні. Як писала Ліна Костенко, «...нації вмирають не від інфаркту, нації вмирають, коли у них забирають мову».

ПІСНЯ ЯК ПОРЯТУНОК

Привітно зустріло Український народний хор імені Г. Верьовки угорське містечко Ніредьгаза. З успіхом колектив виступив на сцені зали імені Золтана Кодая Ніредьгазького університету.

І знову пісня, музика, танці заворожили численну публіку.

«До цього концерту ми готувалися, як до великого свята, – ділиться враженнями Марія Станко, українка, яка вже давно волею долі живе в Угорщині. – Для нас українська пісня – як порятунок. Душа відпочиває. Серцем лишеш до рідних країв. Хочеться слухати й слухати. А яке різнобарв'я костюмів! Вражають танці! Високе мистецтво!»

Приємно було спостерігати за цікавим гуртом старших жінок. Вони сиділи так дружно й аплодували, голосно коментували, щиро усміхалися й підскакували з місць, готові увійти в танок. З'ясувалося, що це члени угорського аматорського хору, любителі української пісні; угорці, які зовсім не володіють українською, а ось пісні співають! Допомогає їм правильно вимовляти слова й ставити наголоси викладачка української мови Юдіт Софілканіч, голова Самоврядування українців Ніредьгази.

Керівник хору – Тиціана Козар – надзвичайно обдарована, енергійна жінка-професіонал! У хорі співає сто осіб! У репертуарі – десять українських пісень. Зараз вчать одинадцять. Це треба чути, як звучить з їхніх вуст «Реве та стогне Дніпр широкий», Гімн України! Концерт хору Григорія Верьовки для них – справжнє диво і свято для душі.

«Нам є чим пишатися, – каже Аркадій Гупало, консул-керівник Консульства України в Ніредьгазі. – Нам є що пропагувати. Наша пісня не вмере, не загине, допоки є такі колективи».

Хор вітала квітами Юдіт Софілканіч, котра все своє життя навчає української мови всіх охочих. На сцену вона вийшла зі своїми учнями, вбраними у вишиванки.

«Реве та стогне Дніпр широкий» стоячи співала уся зала.

І НА РІДНІЙ ЗЕМЛІ

Після урочистостей в Угорщині хористи виступили на головній сцені Сколівщини (Львівська область) – у залі народного дому «Бескид». То був триумфальний концерт, який сколихнув весняні Карпати. Багатий репертуар українських народних пісень, музичні й хореографічні скарби, твори народів світу – все це дивувало й підносило люд: ми – найбагатші.

Глядацька аудиторія з числа справжніх поціновувачів культури спрагло всмоктувала кожен звук, нотку, стежила за чіткими танцювальними «па», органічно сприймала витончену музичну феєрію від унікального оркестру. Публіка насолоджувалася й аплодувала щиро, від душі, раділа кожному номеру, раз по раз викликаючи виконавців «на біс».

ливи жайворонків, шум моря і степових вітрів, голос потужних струменів гірських потоків і цнотливої тиші лісів... Мелодії то набирають темпу, то розгойдуються пестливо, забавляючи глядача. А потім виконавці занурюють їх у самісінькі глибини суті пісні, в яких еднануться і сум, і радість, дзвенить завзяття козаків, гримить відвага, честь і яскріє надія на краще.

Після завершального акорду концерту на сцену з кошиками, оберемками квітів і грамотами вийшли: настоятель храму Великомученика Пантелеймона міста Сколе, капелан, отець Володимир Борис, голова Сколівської районної ради Микола Романишин, секретар Сколівської міської ради Ольга Щуревич.

Микола Романишин, щиро вітаючи артистів, подякував за не-

Майстерні артисти, одягнені у вишиванки з візерунками різних етнічних регіонів України, своєю неймовірною працею, нестримною животною енергією, талантом – напевно заслужили повагу і шалену підтримку глядачів.

Горяни знають, що хор імені Г. Верьовки – це унікальний художній колектив, який своїм досконалом, виточеним роками і важкою працею мистецтвом несе в люди все найкраще з невечерного джерела народної творчості всієї України. У його програмах – народні переспіви, історичні думи, козацькі пісні, коломийки і танці, жартівливі хорові сценки, виконували на обрядових, релігійних та офіційних святах. Режисери і постановники концертів створили і придумали оригінальні композиції, у яких музика, спів і танець гармонійно виконуються на одному подиху, триєдино, в унісон, коли на сцені задіяні майже всі артисти.

Після звучання перших нот складається враження, що у залі зливається потужним струменем сила всіх наявних у світі звуків – трелі солов'їв, пере-

ймовірну естетичну насолоду, високий професіоналізм і наголосив, що приїзд хору Верьовки до Сколе було його давньою заповітною мрією, що збулася саме сьогодні, на радість усім жителям району. Очільник району додав, що, судячи з гучних аплодисментів, люди були у неймовірному захваті, бо сколівська сцена рідко приймає артистів такого високого рівня.

Дякував артистам від імені воїнів АТО отець Володимир Борис. Він зазначив, що в час, коли бійці на фронті боронять наш мир і спокій, артисти своїм музичним мистецтвом пропагують народну культуру, підтримують моральний дух українського воїнства і в такий спосіб наближають нас до перемоги. Наш співочий, працелюбний, чесний народ нікому не вдасться знисити, бо, як пророко писав Шевченко: «Наша дума, наша пісня не вмре, не загине... От де, люде, наша слава, слава України!»

І горді земляки, що нині генеральний директор та художній керівник хору імені Верьовки – Зеновій Корінець, уродженець славної Бойківщини.

ЗАНУРЕННЯ В ІДЕНТИЧНІСТЬ: ПОГЛЯД З ХОРВАТІЇ

Говорити з Давором Лагудзою дуже цікаво: він народився в Боснії, але своєю рідною країною вважає Хорватію, де постійно проживав до приїзду в Україну.

Водночас юнак ніколи не забував про своє коріння. Його предки по одній лінії походять із Лемківщини, по іншій – з Тернопільщини. Перші переїхали до Хорватії ще наприкінці XVIII століття, а другі, згідно з документами, опинилися в Боснії у 1893 році.

Давор Лагудза – майбутній український філолог, тому з ним цікаво обговорювати тему ідентичності. Адже не порвав з українством, до того ж добре знає специфіку Балкан. Починаємо розмову зі згадки про старі югославські партизанські фільми. Свого часу саме вони відкривали для тодішніх українських підлітків героїчну слов'янську країну з романтичною назвою – Югославія.

Запитую у Давора: як нинішні хорвати оцінюють Другу світову війну і своє соціалістичне минуле? «Не лише у сербів, але і в багатьох хорватів є певна ностальгія за югославським періодом, – відповідає він. – Адже тоді країна була великою, єдиною, усі мали роботу. А стосовно Другої світової війни, то, звісно, після перемоги існував певний культ Тіто – його щиро любили, завжди радо зустрічали, присвячували йому пісні та вірші. Хоча більш проросійськими вважаються серби, але й хорвати, старші за 80 років, люблять Росію.

Неоднозначним є ставлення останніх до своєї національної держави, яка існувала під час Другої світової війни. З одного боку, ніби й своя, а з іншого... цілком маріонеткова, лояльна до Гітлера. У той час на території Хорватії існували концтабори, у яких знищували сербів, євреїв і циган. Хорватські «усташи» боролися проти партизанів Тіто. До речі, якщо пісню повстанців УПА можна почути і по українському радіо, і на київській сцені, то пісні хорватських націоналістів у нас виконувати не прийнято; якщо не помиляюся, це й законом заборонено».

Ще раніше в Інтернеті я бачив спільне фото Давора Лагудзи та русинки Саманти Рац. Про неї колись писала газета «День». Через свої проукраїнські погляди і волонтерство на користь бійців АТО Саманта з родиною вимушена була покинути Сербію і переїхати до України. Сербські радикальні націоналісти її зовсім затероризували, адже вони в усьому підтримують Росію. А ось тут хорватський українець і сербська русинка приятелюють.

Гопаківці Хорватії

Прошу Давора трішки більше розповісти про українську і русинську громади. Дізнаюся, що в Хорватії є дев'ять українських товариств та сім чи вісім русинських. Різниця полягає в походженні. Українці – це вихідці з Галичини, а русини – із Закарпаття та Лемківщини. Трішки різні говірки, тому виникають певні проблеми у спілкуванні. Трапляється, що українці самі дистанціюються від русинів, бо треба ж якось зберігати свою мову. А буває так, що в колективах, де русини переважують, українці доводиться спілкуватися з ними русинською (українська говірка зі словацькими та польськими впливами).

Збереження власної ідентичності – річ дуже важлива і непроста в хорватських умовах. Трохи легше з хореографією, ніж з мовою. Давор, який довгий час активно займався українськими народними танцями, з гордістю розповідає, що танець «Гопак», який прижився в більшості українських товариств Хорватії, має близько 40 фігур. І це тоді, коли в танцювальних колективах України їх... лише 15–20. Отже, дещо таки вдалося зберегти!

Цікаво, що сучасну українську літературну мову дідусь Давора колись сприймав як суттєво зросійщену. І тепер до мови львів'ян студент-філолог із хорватського Вуковара має деякі претензії. Адже нерідко галичани кажуть: «всьо», «куда», «дальше»... А громадянин Хорватії звик говорити: «все», «куда», «далі». Та й звук [ч] юнак вимовляє твердіше, ніж молоді мешканці Львова. Принагідно Давор зауважує, що сербам і хорватам, які вивчають українську, важко дається звук [г]. Вони вимовляють його так, як росіяни. Або ж інша крайність: скажуть «холодний», коли треба сказати «голдний». А ось боснійцям цей звук дається легше, бо він є і в турецькій мові. Туреччина мала неабиякий вплив на культуру Боснії. Там і зараз населення любить турецькі серіали. Щоправда, їх уже і в католицькій Хорватії встигли полюбити, особливо жінки.

Щодо хорватської та сербської мов. Як стверджує майбутній філолог, колись існувала штучна мова під назвою «сербохорватська». В часи Тіто вважалося, що вона поступово об'єднає сербів і хорватів. А ось тепер, коли серби і хорвати живуть у різних державах, мови розходяться. Наприклад, слово «паспорт» сербською буде «пасош», а хорвати вже використовують термін «путівніца». Слово «подруга» сербською – «другарица», а хорватською – «пrijateljica». Щоправда, й одні, й інші можуть використати жаргонне – «френдїца». Це свідчить про певні глобалізаційні тенденції на Балканах.

Пробували ми порівнювати ментальність сербів, хорватів і українців. Коли я навів приклад, що в роки СРСР кілька україномовних переходили на російську, коли нею розмовляв бодай один зі співрозмовників, Давор парирував: «у автономному краї Воеводина (це північ Сербії) – якщо в компанії три серби і один угорець, то спілкуватися вони будуть... угорською. Це завжди певні «комплекси» сербів Воеводини. А угорці, втративши після Другої світової війни свої території, непогано мобілізувалися навіть за межами Угорської держави.

Зупиняємося і на українсько-югославських політичних паралелях. Справді, Хорватія в чомусь подібна до України, яка лише захищає свої території, а дії Сербії (відторгнення хорватських територій і проголошення Республіки Сербської Країни) нагадують окупацію росіянами частини Донбасу й утворення ДНР. І попри те, що в хорватській пресі нерідко з'являються проросійські матеріали (Росія і там працює!), якщо на вулиці зупинити першого-ліпшого хорвата і запитати, що він думає про анексію Криму та конфлікт на Донбасі, то він скаже: «Це – як у нас із сербами. Правда – на боці України...»

Сергій ЛАЩЕНКО

Після кількох переглядів сольних концертів Олега Винника у Палаці мистецтв «Україна» розумію, що стала співучасницею справжньої мистецької події! А тому поспішаю висловити давно забуте почуття творчої схвильованості, сакральної радості душі, передчуття доброї і справедливої прийдешності...

Тетяна АНДРУЦУК

До регенерування цих почуттів і вражень на сцені (а отже, і в глядацькій залі) спонукала виняткова професійна майстерність і невідомий акторський шарм Олега Винника. Від первинного зачарування поступово переходимо до думки: ось саме з цього моменту і розпочинається народження філософії, філософії мистецтва.

Олег Винник запросив нас на задушевну і проникливу розмову, а тому буде освідчуватись у коханні впродовж усієї концертної програми.

Із самого початку артист дає різку відсіч усім, хто йде по життю з ненавистю і заздрить людям, які знаходять у собі сили та спроможність жити інакше. «Любили, любимо і будемо любити до кінця, до останньої краплини!» – проголошує співак. Бо любов – не те, про що багато хто з нас думав ще до початку концерту. Його любов – це любов талановитої, духовно багаті особистості митця, виняткового майстра своєї справи, достойного сина і громадянина.

Колись давньогрецький філософ Сократ сказав про те, що він «знає, що нічого не знає», а потім, подумавши, додав: «пізнай самого себе!» Ось уже більш як два тисячоліття ми переймаємось цією ідеєю. Проте, довчившись до XXI століття, нарешті переконались у тому, що й насправді надто мало знаємо і мало розуміємо. Особливо тривожним є питання розбудови себе самого, власної сутності.

Через світло думки і радість світовідчуття Олег Винник готує нашу душу і розум до належного

сприйняття філософських істин, торує нам шлях до розбудови власного ества. Універсальний і неповторний сценічний образ артиста є не лише винятковою здібністю співака-виконавця (як це буває зазвичай), а що найголовніше – конгломератом божественної трисутності, яка поєднує в собі триаду унікальних

ФІЛОСОФІЯ МИСТЕЦТВА ОЛЕГА ВИННИКА

обдарувань: це покликання композитора, покликання поета, покликання співака!

Дизайнерський ефект і сценічний образ «променя космічного саява», що лине згори і, ніби з небес, посилає нам життєтвердну силу божественної енергії, об'єктивізує особистісно-мистецьку постать співака.

Відмінний психолог Олег Винник розуміє нас, співчуває нашим слабкостям, котрі у християнській релігії прийнято вважати за «гріхи». Він хоче допомогти нам їх позбутися. Його філософія мислення не є категоричною, він розуміє ці «гріхи» не як «надзавдання» чи сплановану перманентність, а як тимчасовість у процесі ста-

новлення, тому намагається нас підбадьорити. Пісня завершується – і мудрий митець знову нагадує нам про свою любов. Проте – як? У його голосі та міміці ми не відчуваємо радості: «Якби ви знали, як я вас люблю», – вимовляє невесело, з болем у серці, а ми відчуваємо співчуття і жалість до самих себе! Гуманне розуміння людської недосконалості і тактовне ставлення до цього вивіщує співака над всіма земними негараздами. І ми радісні і натхненні – у істинній духовній любові до співака – аплодуємо... Бо хто ж так, як Олег Винник, нас зрозуміє, хто ж розрадить?!

Митець свято вірить у силу магичного «перетворення» людини засобами сценічної виразності.

Усвідомлення власної гуманістичної місії допомагає артисту творити шедеври, що ведуть глядача до все нових і нових прозрінь.

«Ти ж, мамо, казала, ти ж, мамо, просила», – звучить, як крик згорялого серця, гострим щемом пронизує душу і нагадує молодим дівчатам про їхній непослух і небажання дослухатися до материнських порад.

А хіба може когось не потрясти безнадійне, вщент спепелює душу «виття» «самотньої вовчиці», що носить під серцем своє дитя?!

Найрізноманітніші морально-етичні проблеми хвилюють Олега Винника, і вони часто-густо тугим болем відлунюють у наших серцях.

Разом із митцем ми переживаємо безкі-

бо ж з «острова байдужості», куди силоміць виселене сучасне людство, «любов уходить», їй просто «там не вистачає місця».

Без сумніву, художній світогляд і майстерність видатного митця сучасності Олега Винника є епохальним явищем в історії української культури. Він є істинною філософією українського характеру (про що не слід забувати), українського естрадного співу, одним із перших творців вітчизняної філософії мистецтва.

Оскільки її зміст у творчості Олега Винника визначається і його композиторською діяльністю, і вокально-виконавською майстерністю, тому очікуємо від музикознавців і музичних критиків об'єктивних публікацій і досліджень. У цьому сенсі висловлюю свою незгоду і протест «капіталізові», який, аби зруйнувати справжнє мистецтво і залишити лише шоу, цілеспрямовано ліквідує професійні професії художньої критики і передає її обов'язки до послуг суспільної журналістики. Тому сьогодні ми як ніколи маємо озброїтись настановами українського філософа Володимира Юринця про те, що «критика – це найвища форма філософії, філософії культури... (йдеться про культуру художню, себто – мистецтво. – Авт.) Коли вона родиться нарешті?» Саме «Філософія мистецтва» має стати однією із визначальних складових істинної української філософії в основі якої знаходиться ідея людиноцентризму.

Безперечно, творчість Олега Винника (як інших митців) перебуває у тісному зв'язку з традиціями і набутими знаннями. Але завдання полягає в тому, аби на основі всього, що ми засвоїли і переосмислили, вийти на власний рівень нових знань.

Сьогодні Олег Винник – у зеніті своєї слави, він є всенародним улюбленцем, а тому український народ дуже сподівається, що невдовзі наш Уряд і Президент України присвоять співаку високе звання: «Народний артист України».

Щедро обдарований талантом і природною органікою, Олег Винник насправді є доблесним воїном-козаком зі славетного черкаського краю, народженим боронити рідну землю, захищати і нести відповідальність за матір, сестру і дружину. І цей моральний кодекс честі Чоловіка, Митця і Людини – Олег Винник проводить через усю свою творчість.

Так, він є нашим «блакитно-оким птахом щастя», але не тим, про якого співає і який «зупинився у небі, бо немає сил літати». Він є вільним, гордим і сильним, він вчасно прилетів до нашої оселі, аби ми не знесилювались у його марних пошуках, як це колись здійснювали герої п'єси Метерлінка. «Вільний птах щастя» прилетів, щоб нас усіх згуртувати і повести шляхом власної гідності та свободи: у пісні, у філософії мистецтва, у розбудові України.

ТВОРЧІЙ КОЛИСЦІ ЗІРОК БАЛЕТУ – 15

Сцена із балету «Пер Гюнт»

Дивовижне видовищне дійство подарували глядачам юні таланти з Київської муніципальної академії танцю імені Серга Лифаря – гала-концерт до 15-річчя закладу на сцені Національної опери України.

Світлана СОКОЛОВА

Глядачі побачили уривки з балетів «Зимова казка», «Лускунчик», «Коппелія», «Сезони життя», «Лісова пісня», «Чи почувеш ти мене...», «Пер Гюнт», «Український диптих» та інші. Заслужений діяч мистецтв України, професор, директор

академії танцю Андрій Лягущенко прокоментував: «Ми вирішили розповісти про нашу історію через творчі роботи. Велика праця була проведена з відновлення хореографії вистав, адже зрозуміло, що вони мають свій вік, а надто навчальні, і можуть не залишатися в репертуарі.

Таке масштабне святкування в нас уперше, це ювілей, котрий може показати певний рівень роботи. На 10-річчя у нас був «на хвилі» «Пер Гюнт» – сучасний балет на музику Гріга, який запалив кілька мегазірок національного хореографічного мистецтва. У цьому балеті засяяла зірка Івана Бойка, який швидко став солістом Національної опери. От і на 15-річчя демонстру-

ється великий фрагмент, який показує результати діяльності обох наших відділень – класичної хореографії та народної».

А першою роботою, де поєднались два відділення, стала «Коппелія» Л. Деліба. У цій виставі задіяна хореографічна школа академії, яка включає повний цикл підготовки, починаючи від початкової – з 5–6 років, закінчуючи артистом балету з вищою освітою. Балет «Український диптих» (К. Данькевич, Є. Досенко) поєднав сюїти: ліричну в лексичі класичного танцю і героїчну козацьку в лексичі народно-сценічного танцю.

«Сезони життя» – музика сезонних циклів життя природи, людини, прекрасна картина розвитку людського кохання на тлі зміни сезонів: присутні обряди, фольклорні елементи.

Час від часу Національна опера звертається до академії, студенти працюють у виставі «Лускунчик». Балет підготований ще у 2014 році силами академії танцю. Це була репертуарна вистава театру, яка дістала чимало компліментів від глядачів.

Головний редактор журналу «Музика» Володимир Корнійчук каже: «Студенти вважають за честь навчатися у цьому закладі, адже його випускники поповнюють наші провідні театри: є солісти в Національній опері України, в Паризькій «Гранд-опера», в Штутгартському театрі, шотландському Королівському театрі та інших. А соліста Львівського національного театру опери та балету імені Соломії Крушельницької Олексія Потьомкіна ми представляємо в журналі «Музика» № 2 – на обкладинці, матеріал про історію академії готує Андрій Лягущенко».

Сцена із балету «Український диптих»

Можливо, я й перебільшую стосовно конкурентної спроможності вокальних даних артистів Київської національної оперети, але чому б і не поміркувати на цю тему, коли йдеться про те, що вони вирішили здивувати публіку, взявшись за таку класику, як опера «Севільський цирюльник».

Фігаро в опереті та в опері – це, як кажуть у нас в Одесі... Але заздрість, за словами класика, – «двигун всіх соціальних процесів». Інтрига – справа суто творча, і навіть театральна. Тож хто б не схотів таке подивитися і про таке поговорити? Розмов було багато – як напередодні прем'єри, так і після. Але мені пощастило і поба-

того «Фігаро» в самому собі, бо грав роль так невимушено і блискуче, що про порівняльний аналіз і думати зовсім не хотілося.

А от стосовно оригінальності інтерпретації комічної опери Россіні, то, як кажуть, автор і на тому світі почув свою геніальну музику й не образився. Адже «пластична плазма» у виставі присутня лише в хореографічній частині Вадима Прокопенка, який поставив акторів і на ролики, і на... вуха. Але цей факт лише оздобив виставу та переніс глядача в наші часи, коли Фігаро класичний став схожим на наших іміджмейкерів і навіть політехнологів, а це стимулює до роздумів про вічність теми служіння двом господарям.

Про гру акторів можна сказати

І НЕХАЙ ПОЗАЗДРИТЬ ОПЕРА!

чити, і почути це дійство. Тож маю право й на власну думку!

Тут варто зауважити, що митці все правильно назвали, бо жанр, на який вони замахнулися, – не зовсім оперної серйозності, адже називається комічною оперою, і тут можна поставити акцент саме на слові «комічна». Це дійство треба сприймати не як харч для глибокого аналізу відмінностей між оперою та оперетою, а як чергову спробу подолати ще один бар'єр стереотипного мислення та досягнення неможливого результату у випадку, коли є ризик.

Але зважаючи, що у складі є такі актори-вокалісти, як заслужений артист України Сергій Авдеев ані режисер, ані всі інші учасники вистави про сумніви й не здогадувались. Та й зрозуміло кожній нормальній людині, що Фігаро також має право бути і таким, і таким, і таким... Тобто навіть просто «пофігістом» – стосовно сприйняття його як матеріалу для аналізу, а чи таким, як бачить його в собі актор та режисер. А мені здалося, ніби артист навіть трішечки відкрив

коротко: задоволення від власної праці робить людину не лише красивою, але й щасливою. І все сповна передається глядачеві, який отримує дози позитивних емоцій та переймається всім, що відбувається на сцені. Тож про особливу атмосферу, яка панувала під час прем'єри в залі, можна згадати як про щасливий час у житті.

А ще цікавим є такий факт: спектаклем у театрі щиро перейняли всі. Режисер-постановник Богдан Струтинський розповів під час прес-конференції, що навіть Олександр Білозуб, який перебуває в Європі, так цікавився процесом роботи, що консультував митців із питань сценографічного вирішення елементів постановки. Руку майстра – ті, хто знає і цікавиться його творчістю, – помітили! Тож про ризики суто комерційні хай забуде той, хто буде свої враження на інтригах. Бо таки наш український Фігаро не такий вже і цирюльник. Він – іміджмейкер!

Фото надані КМАТ

Леся САМІЙЛЕНКО

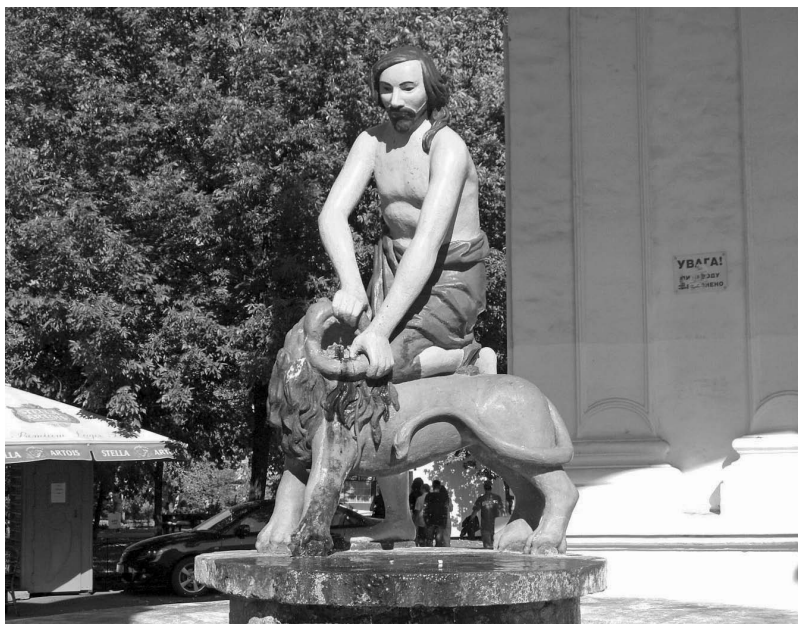
Відколи вже переконую себе відмовитись від «блакитного телеящика». Але ж ні...

На жаль, деградації моралі, а з нею й денационалізації – немає меж, і нікуди від цього й подітися. Ось, наприклад, – документальні фільми українського виробництва, але російською мовою. Надзавдання, немов за К. Станіславським, випирає: українського в Києві – кіт наплакав. Але я хочу висловити своє ставлення до телепередачі «Прогулянки містом», що на телеканалі «Київ».

«Самсон» на Подолі. Телеекскурсоводи – ніби й молоді, а «жешуть» таку ж пропаганду, як і за

обізнаністю в антиукраїнській історії. В Києві для увічнення «вікторії», безмежно дошкульної для закабаленої України, виставлено напоказ лева з роздертою пащею – як гордого символу подоланих шведів.

Виходить, що в нас усе ще надто тонкий, за визначенням Ліни Костенко, національний інтелектуальний прошарок. Та неже украї мало національно свідомих науковців, діячів культури, літератури, мистецтва? Чому миримось з проявами антиукраїнського, антидержавного? Самсон із роздертою пащею лева у столиці України – це лише крапля

І ДЕ Ж ТЕ ДЖЕРЕЛО РАНКОВОЇ ЗОРІ?

радянських часів. А що, якщо коротко, насправді? Тут справданна було цілюще джерело. Багато поколінь киян вважали його священним, учиняли біля нього такі ж відправи, як і скрізь в Україні біля криниць. Отже, відомо, що появи «Самсона» передували різні трансформації. Нині тут гуртуються студенти Києво-Могилянської академії, приходять фотографуватися молодята.

А тим, хто відає, що й до чого, себто хитромудрим колонізаторам, чому б і не насміятися з легковірних? Чи ж багато таких, що відкривають на сторінці 55-ї книги першу четвертого тому «Історії українського мистецтва»? А там чорним по білому про згадану вище скульптуру написано так: «Встановлена 1809 р. в Києві на Контрактовій площі: на зразок фонтана Самсон у Петергофі, вона мала символізувати перемогу над шведами в Полтавській битві... Автор композиції невідомий». Причина неспівзвучності зрозуміла. Ротонда від зодчого І. Григоровича-Барського призначалася для зовсім іншого, ніж те, що було підкинута, як яйце зозулі в чуже гніздо.

У столиці України вистачає екскурсоводів, що хизуються своєю

в морі. Де ж прозорливість сучасних київських інтелектуалів? Хіба ж гріх – замінити імперський символ? А щодо фігури на київському Подолі, то чому б її без наруги не перенести в якийсь заповідник артефактів – символів спотвореного минулого?

А в альтанку від І. Григоровича-Барського ввести б легендарну Либідь – як символ, до якого приходили би із душевним трепетом студенти Києво-Могилянської академії чи заручені молодята.

Якщо ж звернемося до документального фільму, присвяченого історії Андріївського узвозу, то побачимо потоки похвальби вочині М. Булгакова. А про незабутнього Григора Тютюнника, котрий мешкав на тій же вулиці, навпроти будинку Булгакова, через дорогу, – ні пари з вуст.

Вже не кажу про належне вшанування пам'яті І. Нечуя-Левицького у столиці України – тими, хто покликаний дбати про історичний, а не спотворений образ предковичного міста, такого ж вічного, за словами Оноре де Бальзака, як і Рим.

Вадим ПЕПА,
письменник, краєзнавець

ВІДНОВЛЕННЯ СХОДУ

Відсутність чіткого державного бачення долі переміщених вишів спонукає їх щодня активно доводити сенс свого існування і конкурентоспроможність.

Наталія МУСІЄНКО

Що ми знаємо про переміщені вищі навчальні заклади та наукові установи України? Мовою сухих цифр – це 18 інституцій Донецької, Луганської областей і Криму, які після початку АТО на Донбасі виїхали на підконтрольну Україні територію. Насправді – це долі 50 000 громадян України. За кожним – своя, часто драматична історія. Хто ці люди, викладачі та студенти?

Ним на допомогу був скерований проект Київського офісу Інституту Кеннана «Підвищення компетентності переміщених ВНЗ та сприяння майбутнім лідерам Донбасу» – за фінансової підтримки Агентства США з міжнародного розвитку, в рамках Української ініціативи з підвищення впевненості. Він стартував у лютому 2017 року з проведення в Києві зимової Школи лідерства для студентів-переселенців. А протягом березня відомі українські вчені К. Смаглій, С. Кирпенко, О. Потехін, Н. Висоцька, С. Федуняк,

В. Степаненко, М. Кравченко і Н. Мусієнко прочитали низку лекцій у переміщених вишах: із міжнародних відносин, соціології, літератури, соціального підприємництва, культурної дипломатії. Передано до студентських бібліотек сучасну літературу. Найвища оцінка організаційної роботи динамічної та креативної команди – під керівництвом К. Смаглій, за участю М. Кравченко та М. Косянчука. Випускники Школи лідерства стали найактивнішими учасниками зустрічей на місцях, привертали увагу інших студентів.

Тепле враження залишила наймолодша аудиторія Первомайського педагогічно-індустріального технікуму в Рубіжному. Яке майбутнє чекає на них тут?

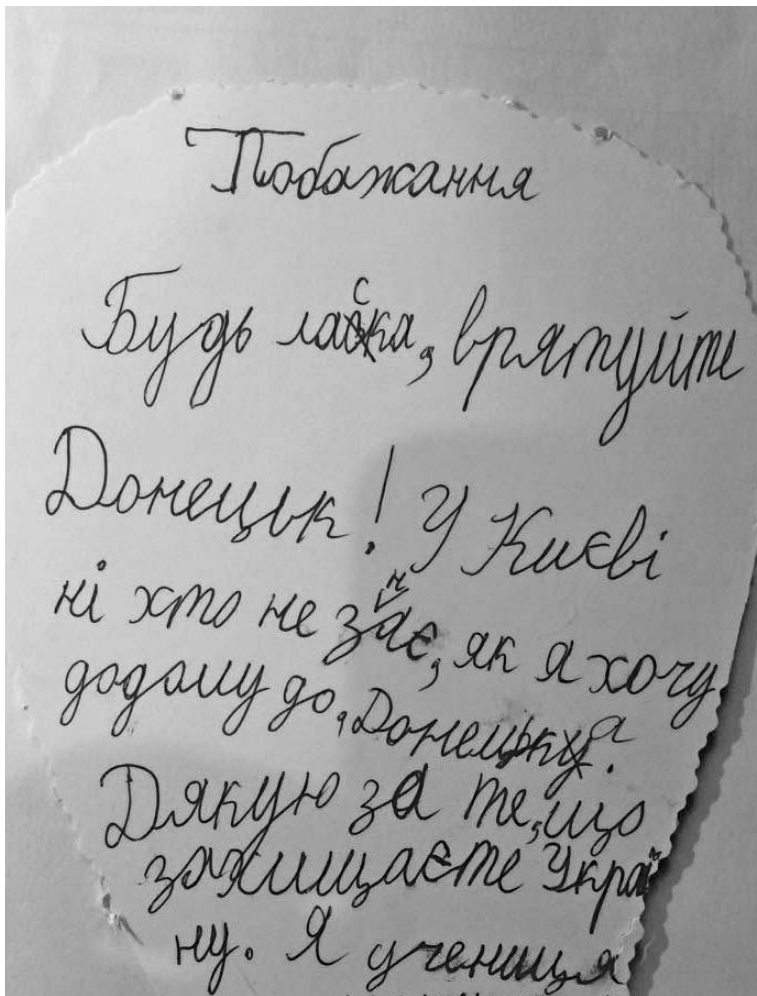
«Рубіжне має змінюватись... – написала у ФБ М. Кравченко. – Ми не можемо і далі зустрічати гостей розвалинами «Красителя».

Для переміщених ВНЗ увага наукової спільноти є важливим компонентом виживання в умовах гострої конкуренції за клієнтуру та невизначеного майбутнього. Життя спонукає активно доводити сенс свого існування і конкурентоспроможність. Участь у міжнародних проєктах є одним із факторів підвищення потужності власної позиції. Вищі мають фінансову допомогу міжнародних організацій, наприклад, у маленькому Старобільську існує єдина на Луганщині програма «Вікно в Америку». Є сподівання на ухваленій Верховною Радою наприкінці 2016 року Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності вищих навчальних закладів, наукових установ, переміщених з тимчасово окупованої території та з населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження».

Поїзд від Рубіжного до Києва їде довго. Час обдумати нові враження, надії та сумніви. Як зберігати самоідентифікацію переміщених ВНЗ? Як переорієнтуватися на нову клієнтуру? Непроста ситуація у викладачів переміщених вишів, які, власне, і були мотором переселення. Студенти приходять і йдуть, а на їхніх плечах залишаються проблеми.

І, може, все це не вартує цих величезних зусиль, – думала я. Коли приїхала додому, побачили листівки, які школярі писали воїнам. Одна з них привернула мою увагу: «...Будь ласка, врятуйте Донецьк. Ніхто у Києві не знає, як я хочу додому, до Донецька. Дякую, що захищає Україну...» Сумніви зникли: треба працювати далі.

Київ – Вінниця – Маріуполь –
Северодонецьк – Старобільськ –
Рубіжне – Київ

ОГОЛОШЕННЯ про проведення конкурсного добору керівника Національного заповідника «Давній Галич»

13 квітня 2017 року
Міністерство культури України, відповідно до Закону України «Про культуру», оголошує конкурс на посаду генерального директора Національного заповідника «Давній Галич» (далі – Заповідник) (вул. І. Франка, 3, м. Галич, Івано-Франківська обл., 77100).

1. Строк приймання документів на участь у конкурсі.

Документи на участь у конкурсі приймаються з 13 квітня 2017 року до 12 травня 2017 року.

2. Початок формування конкурсної комісії.

Міністерство культури України (далі – Орган управління) розпочинає формування конкурсної комісії з 13 квітня 2017 року.

3. Умови проведення конкурсу.

Обов'язковою умовою проведення конкурсного добору є його відкритість.

Представники засобів масової інформації та громадськості мають право бути присутніми на засіданнях конкурсної комісії під час проведення співбесіди з кандидатами та презентації запропонованих проектів програм розвитку Заповідника на один і п'ять років.

До участі у конкурсі не допускаються особи, які:

- визнані в установленому порядку недієздатними або їх дієздатність обмежена;
- мають судимість за вчинення злочину, якщо така судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку, або на яку протягом останнього року накладалося адміністративне стягнення за вчинення корупційного правопорушення;
- є близькими особами або членом сім'ї керівників Органу управління.

Особа, яка бере участь у конкурсі, подає такі документи:

- заява про участь у конкурсі з наданням згоди на обробку персональних даних – відповідно до Закону України «Про захист персональних даних»;
- автобіографія, що містить прізвище, ім'я та по батькові, число, місяць, рік і місце народження, інформацію про громадянство, відомості про освіту, трудову діяльність, посаду (заняття), місце роботи, громадську роботу (у тому числі на виборних посадах), контактний номер телефону та адресу електронної пошти чи іншого засобу зв'язку, відомості про наявність чи відсутність судимості;
- копії документів, що посвідчують особу, копії документів про вищу освіту;
- два рекомендаційні листи довільної форми; – мотиваційний лист довільної форми.

Зазначені документи з позначкою «Документи на конкурс «Давній Галич» надсилаються на пошту та електронну адресу: **вул. І. Франка, 19, м. Київ, 01601**, відповідальна особа – Гладка Людмила Вікторівна; контактний телефон: **(044) 254-42-18**; електронна адреса: **dksmku@ukr.net**.

Особа може подати інші документи на свій розсуд, які можуть засвідчити її професійні чи моральні якості.

Відповідальність за достовірність поданої інформації несе кандидат.

4. Строки проведення конкурсу.

Конкурсний добір починається 13 квітня 2017 року та закінчується не пізніше 13 червня 2017 року.

5. Вимоги до кандидатів для участі у конкурсі.

Кваліфікаційні вимоги:

- вища освіта;
- стаж роботи у сфері культури не менше трьох років;
- володіння державною мовою;
- досвід роботи на керівних посадах в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах, організаціях усіх форм власності не менше трьох років;
- здатність за своїми діловими і моральними якостями, освітнім і професійним рівнем виконувати відповідні посадові обов'язки.

Інформація, що стосується умов праці, відомості про матеріально-технічну базу Заповідника, фінансову звітність за попередній бюджетний період закладу – на офіційному сайті Мінкультури (рубрика «Вакансії»).

ОГОЛОШЕННЯ про проведення конкурсного добору керівника Державного історико-архітектурного заповідника у місті Бережани

13 квітня 2017 року
Міністерство культури України, відповідно до Закону України «Про культуру», оголошує конкурс на посаду директора Державного історико-архітектурного заповідника у місті Бережани (далі – Заповідник) (вул. Вірменська, 4, м. Бережани, Тернопільська обл., 47501).

1. Строк приймання документів на участь у конкурсі.

Документи на участь у конкурсі приймаються з 13 квітня 2017 року до 12 травня 2017 року.

2. Початок формування конкурсної комісії.

Міністерство культури України (далі – Орган управління) розпочинає формування конкурсної комісії з 13 квітня 2017 року.

3. Умови проведення конкурсу.

Обов'язковою умовою проведення конкурсного добору є його відкритість.

Представники засобів масової інформації та громадськості мають право бути присутніми на засіданнях конкурсної комісії під час проведення співбесіди з кандидатами та презентації запропонованих проектів програм розвитку Заповідника на один і п'ять років.

До участі у конкурсі не допускаються особи, які:

- визнані в установленому порядку недієздатними або їх дієздатність обмежена;
- мають судимість за вчинення злочину, якщо така судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку, або на яку протягом останнього року накладалося адміністративне стягнення за вчинення корупційного правопорушення;
- є близькими особами або членом сім'ї керівників Органу управління.

Особа, яка бере участь у конкурсі, подає такі документи:

- заява про участь у конкурсі з наданням згоди на обробку персональних даних – відповідно до Закону України «Про захист персональних даних»;
- автобіографія, що містить прізвище, ім'я та по батькові, число, місяць, рік і місце народження, інформацію про громадянство, відомості про освіту, трудову діяльність, посаду (заняття), місце роботи, громадську роботу (у тому числі на виборних посадах), контактний номер телефону та адресу електронної пошти чи іншого засобу зв'язку, відомості про наявність чи відсутність судимості;
- копії документів, що посвідчують особу, копії документів про вищу освіту;
- два рекомендаційні листи довільної форми; – мотиваційний лист довільної форми.

Зазначені документи з позначкою «Документи на конкурс «Бережани» надсилаються на пошту та електронну адресу: **вул. І. Франка, 19, м. Київ, 01601**, відповідальна особа – Гладка Людмила Вікторівна; контактний телефон: **(044) 254-42-18**; електронна адреса: **dksmku@ukr.net**.

Особа може подати інші документи на свій розсуд, які можуть засвідчити її професійні чи моральні якості.

Відповідальність за достовірність поданої інформації несе кандидат.

4. Строки проведення конкурсу.

Конкурсний добір починається 13 квітня 2017 року та закінчується не пізніше 13 червня 2017 року.

5. Вимоги до кандидатів для участі у конкурсі.

Кваліфікаційні вимоги:

- вища освіта;

– стаж роботи у сфері культури не менше трьох років;

- володіння державною мовою;
- досвід роботи на керівних посадах в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах, організаціях усіх форм власності не менше трьох років;
- здатність за своїми діловими і моральними якостями, освітнім і професійним рівнем виконувати відповідні посадові обов'язки.

Інформація, що стосується умов праці, відомості про матеріально-технічну базу Заповідника, фінансову звітність за попередній бюджетний період закладу – на офіційному сайті Міністерства культури (рубрика «Вакансії»).

ОГОЛОШЕННЯ

щодо добору кандидатів від громадських організацій у сфері культури для включення до складу конкурсної комісії з конкурсного добору на посаду генерального директора Національного заповідника «Давній Галич»

Відповідно до Закону України «Про культуру», Міністерство культури України наказом від 13.04.2017 № 306 оголосило конкурс на посаду генерального директора Національного заповідника «Давній Галич» (далі – Заповідник).

Керуючись частинами 3 та 6 статті 213 Закону України «Про культуру», Міністерство культури України розпочинає прийом пропозицій від громадських організацій у сфері культури відповідного функціонального спрямування щодо кандидатур для включення до складу конкурсної комісії з конкурсного добору на посаду генерального директора Заповідника.

Членами конкурсної комісії можуть бути:

- незалежні фахівці у сфері культури, публічного або бізнес-адміністрування;
- члени професійних, творчих спілок, об'єднань, асоціацій, організацій у сфері культури, зареєстрованих відповідно до закону;
- члени міжнародних об'єднань, асоціацій, організацій у сферах культури.

Членом конкурсної комісії не може бути особа, яка:

- за рішенням суду визнана недієздатною або її дієздатність обмежена;
- має судимість за вчинення злочину, якщо така судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку, або на яку протягом останнього року накладалося адміністративне стягнення за вчинення корупційного правопорушення;
- є близькою особою або членом сім'ї учасника конкурсу чи органу управління;
- є членом трудового колективу Заповідника.

Відбір кандидатів для включення до складу конкурсної комісії від громадських організацій здійснюється шляхом жеребкування.

Для участі у жеребкуванні громадська організація подає Міністерству культури України до 25 квітня 2017 року лист у довільній формі, підписаний керівником громадської організації, із зазначенням до трьох кандидатур, які рекомендуються для включення до складу конкурсної комісії.

До листа додаються заява, анкета за формами, що додаються, та копії статутних документів.

Подані пропозиції розглядаються Мінкультури протягом 26–27 квітня 2017 року.

Жеребкування буде проведено в приміщенні Міністерства культури України (вул. Івана Франка, 19, м. Київ, каб. 102) 28 квітня 2017 року.

Телефон для довідок: **(044) 254-42-18**, відповідальна особа – Гладка Людмила Вікторівна; адреса електронної пошти: **dksmku@ukr.net** (документи надсилати з позначкою «Кандидатури до складу конкурсної комісії «Давній Галич» (громадські організації)»).

З текстом Положення про формування складу та організацію роботи конкурсної комісії з проведення конкурсного добору на посаду керівника державного закладу культури, що належить до сфери управління Міністерства культури України, затвердженого наказом Міністерства культури України від 31 травня 2016 року № 380, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 3 червня 2016 року за № 809/28939, можна ознайомитись на офіційному сайті Мінкультури.

керівника державного закладу культури, що належить до сфери управління Міністерства культури України, затвердженого наказом Міністерства культури України від 31 травня 2016 року № 380, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 3 червня 2016 року за № 809/28939, можна ознайомитись на офіційному сайті Мінкультури.

ОГОЛОШЕННЯ

щодо добору кандидатів від громадських організацій у сфері культури для включення до складу конкурсної комісії з конкурсного добору на посаду директора Державного історико-архітектурного заповідника у місті Бережани

Відповідно до Закону України «Про культуру», Міністерство культури України наказом від 13.04.2017 № 305 оголосило конкурс на посаду директора Державного історико-культурного заповідника у місті Бережани (далі – Заповідник).

Керуючись частинами 3 та 6 статті 213 Закону України «Про культуру», Міністерство культури України розпочинає прийом пропозицій від громадських організацій у сфері культури відповідного функціонального спрямування щодо кандидатур для включення до складу конкурсної комісії з конкурсного добору на посаду генерального директора Заповідника.

Членами конкурсної комісії можуть бути:

- незалежні фахівці у сфері культури, публічного або бізнес-адміністрування;
- члени професійних, творчих спілок, об'єднань, асоціацій, організацій у сфері культури, зареєстрованих відповідно до закону;
- члени міжнародних об'єднань, асоціацій, організацій у сферах культури.

Членом конкурсної комісії не може бути особа, яка:

- за рішенням суду визнана недієздатною або її дієздатність обмежена;
- має судимість за вчинення злочину, якщо така судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку, або на яку протягом останнього року накладалося адміністративне стягнення за вчинення корупційного правопорушення;
- є близькою особою або членом сім'ї учасника конкурсу чи органу управління;
- є членом трудового колективу Заповідника.

Відбір кандидатів для включення до складу конкурсної комісії від громадських організацій здійснюється шляхом жеребкування.

Для участі у жеребкуванні громадська організація подає Міністерству культури України до 25 квітня 2017 року лист у довільній формі, підписаний керівником громадської організації, із зазначенням до трьох кандидатур, які рекомендуються для включення до складу конкурсної комісії.

До листа додаються заява, анкета за формами, що додаються, та копії статутних документів.

Подані пропозиції розглядаються Мінкультури протягом 26–27 квітня 2017 року.

Жеребкування буде проведено в приміщенні Міністерства культури України (вул. Івана Франка, 19, м. Київ, каб. 102) 28 квітня 2017 року.

Телефон для довідок: **(044) 254-42-18**, відповідальна особа – Гладка Людмила Вікторівна; адреса електронної пошти: **dksmku@ukr.net** (документи надсилати з позначкою «Кандидатури до складу конкурсної комісії «Кам'яна Могила» (громадські організації)»).

З текстом Положення про формування складу та організацію роботи конкурсної комісії з проведення конкурсного добору на посаду керівника державного закладу культури, що належить до сфери управління Міністерства культури України, затвердженого наказом Міністерства культури України від 31 травня 2016 року № 380, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 3 червня 2016 року за № 809/28939, можна ознайомитись на офіційному сайті Мінкультури.

ВЕЛИКОДНІЙ ПІД'ІЗД

Для українців святкування Христового Воскресіння – це передусім відвідання служби у п'ятницю, із суботи на неділю, виготовлення писанок та пасок і їх освячення у церкві. Втім, кожна родина, залежно від регіону проживання, має свої додаткові традиції.

Так, в одному з багатопверхових будинків Києва дві чарівні жінки привітали з Великоднем увесь свій під'їзд. Валентина Скапенко та Катерина Зайцева – сусіди та свахи, 3 роки тому переїхали у цей будинок і відтоді розпочали активну культурну і просвітницьку роботу з його мешканцями. На кожне свято жінки-рукодільниці власноруч прикрашають парадний вхід до будинку, не став винятком і Великдень. Тож уперше цього року

пані Валентина і пані Катерина виготовили великоднє яйце з сіна, великодню курку, також прикрасили різними писанками рамку, яка набула вигляду інсталяції, уквітчали «золотими яйцями» навіть різдвяний вінок, а доповнила композицію пасочка з пап'є-маше, яку зробила одна з консьержок будинку Світлана Боярська. Такий «святковий мікс» із радістю презентували усім мешканцям свого під'їзду.

Пані Валентина розповіла, що традицією для них стало також проведення літературних вечорів, а у планах – створення дитячого гуртка «умілі ручки», до якого зможуть долучитись всі охочі діти цього будинку.

Єлизавета ТАРАСОВА

СЮЖЕТИ – ЦЕ ЖИВІ ІСТОРІЇ...

Діти знаходять позитивні сюжети у своїх творах та намагаються привернути увагу до того, що потребує змін. Щоб усім небайдужим надати можливість для діалогу й обміну думками, на навчальні заняття запрошуємо батьків та педагогів. Адже дітям є про що розповісти нам, дорослим.

Під час відкритого уроку на тему «Мистецтво спілкування» гуртка «Медіакультура» Центру дитячої та юнацької творчості № 5 Харківської міськради – у гімназії № 13 відбувся дебют юних літераторів.

Підтримати й послухати учнів виявили бажання їхні однолітки, вчителі та батьки. У теплій і дружній атмосфері заняття слухачі емоційно сприймали виступи, дякуючи авторам щирими оплесками. Вперше на імпровізованій сцені перед публікою вдало виступили: учениця 8-А класу Катерина Микитенко – зі своїм етичним твором «Мамочка» та учениця 4-А класу Марія Глоба – із сюжетом «Розлука». Незабутнє враження у присутніх залишилося після виступу учениці 4-А класу Марії Колесникової. Її оповідання із символічною назвою «Мені так

хочеться побільше спілкування» було присвячено не тільки рідній матері, але й усім іншим мамам.

Важливо, що учні вже з молодших класів починають писати та розповідати сучасні сюжети. Невигадані історії у сценічному виконанні Насті Кричевської та Вероніки Миценко викликали неабиякий інтерес. Пригоди пасажирів у метро із «Небезпечною сумкою» стали темою жвавого обговорення серед учнів та батьків.

«Чим сьогодні можна зацікавити учнів?» – часто запитують батьки.

Маємо не тільки створити цікавий сюжет, доопрацювати текст, щоб він перетворився на живу історію. Для кожного автора важливо навчитися виступати перед публікою. Адже під час таких відкритих уроків та практичних занять учні можуть закріпити і продемонструвати присутнім раніше засвоєні навички роботи з текстом, починаючи від написання й редагування.

Детальніше ознайомитися з творчими доробками юних авторів можна у блозі «Молоді літератори»: tvorcist-pozitiv-leonid-gareev.blogspot.com.

Леонід ГАПЄВ

КНИГОЗБІРНІ
ДЛЯ НАЙМЕНШИХ – 50!

20 квітня Національна бібліотека України для дітей перебувала у святковій ейфорії, адже цього дня відбулося урочисте святкування 50-річчя від дня її заснування.

Еліза СОЛОДКА

Ювілей головної дитячої бібліотеки країни було внесено до списку важливих державних дат – відповідно до Постанови Верховної Ради України від 22 грудня 2016 року № 1807-VIII «Пам'ятні дати та ювілеї 2017 року».

У вітальному слові генеральний директор, заслужений працівник культури України Алла Гордієнко зауважила: «Наш девіз – «Працюємо заради дитини!» У нас завжди хороша погода, незалежно від температури, завдяки дитячим посмішкам – у нас завжди тепло, коли на вулиці мінусова температура, бо тут горять дитячі серця. У нас завжди безпечно, затишно, бо працюють люди, які люблять дитину, поважають дитину, дуже цінують дитяче читання і дитячі книги».

Унікальний подарунок для бібліотеки підготувало державне підприємство «Укрпошта», яке спеціально до ювілею виготовило оригінальну марку та поштові конверти із зображенням будівлі бібліотеки. В урочистому погашенні марки оригінальним штемпелем, яке відбулося під час заходу, взяли участь начальник управління філателістичної продукції ПАТ «Укрпошта» Н. Мухіна, заступник міністра культури України Ю. Рибачук та генеральний директор бібліотеки А. Гордієнко.

Фундаментом імпровізованого концерту були виступи гостей – побратимів і прихильників книгозбірні. Своїми листами іменинницю-книгозбірню привітали: голова Верховної Ради України А. Парубій, голова Комітету Верховної Ради України з питань культури і духовності М. Княжицький та прем'єр-міністр В. Гройсман. Їхні побажання зачитав ведучий свята.

Особисто бібліотеку в цей день привітали заступник міністра культури України Ю. Рибачук та начальник управління з питань мовної політики та літерату-

Заступник міністра культури Юрій Рибачук

ри Міністерства культури України Л. Нікіфоренко, які зачитали привітання від Євгена Нищука, міністра культури України, та вручили грамоти і нагороди Міністерства культури працівникам бібліотеки.

Генеральний директор Алла Гордієнко

«Бібліотека – не просто місце для зберігання книжки, це простір для спілкування, для всебічного розвитку. Простір, де комфортно, де зручно, де безпечно, де цікаво не тільки дітям, а й дорослим. Креативність – це те, що я побачив у кожному куточку цієї бібліотеки», – зазна-

чив заступник міністра культури України Юрій Рибачук.

Завітали на свято і народні депутати України, громадські діячі та політики. Загалом під час свята грамотами й відзнаками було нагороджено більш як 30 членів колективу бібліотеки. А грамотою за популяризацію національної дитячої літератури й читання – від президента Української асоціації видавців та книгорозповсюджувачів О. Афоніна – був відзначений весь колектив. За заслуги з відродження духовності в Україні та утвердження помісної Української православної церкви – орденом «Святих Кирила та Мефодія» були нагороджені перший директор бібліотеки Анастасія Кобзаренко та дійсний генеральний директор Алла Гордієнко. Їх вручив ректор Київської православної богословської академії, Митрополит Переяслав-Хмельницької та Білоцерківської єпархії Епіфаній.

Ведучий урочистостей Гліб Кудряшов, який майстерно вів програму, – не давав сумувати гостям. Свято пройшло у дуже теплій, родинній атмосфері.

Тріо бандуристок «Вишиванка»

КУЛЬТУРА І ЖИТТЯ

№ 17 (4744), 28 квітня 2017 р.

Виходить із 7 жовтня 1923 року.

Заводство про реєстрацію КВ № 1026 від 26.10.1994 р.

Засновники: Міністерство культури України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети

Головний редактор: Євген БУКЕТ

Адреса редакції: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Тел.: +38 (044) 498-23-62, cultandlife@gmail.com

Видавець: Національне газетно-журнальне видавництво

Генеральний директор: Андрій ЩЕКУН

Адреса видавництва: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Тел.: +38 (044) 498-23-65

Дизайн та верстка: Сергій ЗАДВОРНИЙ

Поліграфічний комбінат: ТОВ «Типографія "Від "А" до "Я"»
м. Київ, вул. Колекторна, 38/40. Тел.: (044) 563-18-04, 562-28-51

Розповсюдження і реклама:

Тел.: +38 (044) 498-23-64; +38 (097) 111-17-56

Публікуючи проблемні матеріали, редакція, окрім спеціально обумовлених випадків, подає лише авторський погляд. Вміст газети поширюється на умовах ліцензії
CC BY 3.0, якщо інше не вказано стосовно конкретного матеріалу.

Передплатна ціна на 2017 р.:

3 місяці – 59,81 грн; 6 місяців – 138,54 грн.

Передплатний індекс: 60969

ISSN 2519-4429

Наклад 5 000

Ціна договірна

© © С В У «Культура і життя», 2017

